

1907-1911

Món

Maria Montessori obre a Roma la primera escola que aplica el seu mètode educatiu ● Robert Baden Powell funda l'escoltisme ● Impacte d'un gran meteorit a Tunguska ● Primera participació femenina en uns jocs olímpics ● **Es posa a la venda el Ford T, el primer model d'automòbil fabricat en cadena** ● Terratrèmol a Messina, amb prop de cent mil morts ● Filippo Tommaso Marinetti publica el *Manifest futurista* ● Primera temporada dels Ballets Russos de Serguei de Diaghilev ● **Robert Peary arriba al pol Nord i Roald Amundsen al pol Sud** ● **Acostament del cometa Halley i pas de la Terra a través de la cua del cometa** ● Revolució i Guerra Civil (fins a 1920) a Mèxic ● Proclamació de la República a Portugal ● Igor Stravinsky compon la música del ballet *Lozell de foc* ● Annexió de Corea pel Japó ● Estrena, a Munic, de *La cançó de la terra*, de Gustav Mahler ● Redescobriment de Machu-Picchu per Hiram Bingham ● Primera exposició dels futuristes a Milà ● Primeres curses automobilístiques a Montecarlo i a Indianapolis ● **Enderrocament de la dinastia manxú a la Xina per Sun Yazen, que proclama la República** ● **Ernest Rutherford formula la seva teoria de l'àtom** ● **Alfred Wegener planteja la teoria de la deriva dels continents, antecedent de la tectònica de plaques**

Països Catalans

Victòria de Solidaritat Catalana en les eleccions a Corts ● **Prat de la Riba, elegit president de la Diputació de Barcelona** ● Revolta dels vinyataires a la Catalunya del Nord ● Primeres manifestacions de les forces polítiques valencianistes i mallorquinistes ● Constitució, a Barcelona, de Solidaritat Obrera, organització sindical que coordina la major part de les societats obreres catalanes ● Creació de la Junta de Museus de Barcelona ● Comença a publicar-se a Perpinyà la *Revue Catalane*, òrgan de la Société d'Études Catalanes ● Primera matriculació d'un automòbil a Barcelona ● Greus inundacions a totes les valls de la conca de l'Ebre, en particular a Xerta i a Tortosa ● **L'Ajuntament de Barcelona aprova el pressupost extraordinari de cultura de la Solidaritat Municipal** ● Alejandro Lerroux funda el Partit Republicà Radical ● Inauguració, a Barcelona, del Palau de la Música Catalana ● *Guerau de Liost* (Jaume Bofill i Mates) publica *La muntanya d'ametistes*, amb pròleg d'Eugeni d'Ors ● **Es publica la primera guia del Foment del Turisme de Mallorca** ● **Setmana Tràgica a Barcelona; vagues i aldarulls al País Valencià i a Menorca** ● Francesca Bonnemaison crea, a Barcelona, l'Institut de Cultura i Biblioteca Popular de la Dona ● S'acaba la construcció de la Pedrera, d'Antoni Gaudí ● Comencen a reunir-se a Ceret, al voltant de Manolo Hugué, un grup d'artistes encapçalats per Picasso, Juan Gris, Max Jacob i altres iniciadors del Cubisme ● **Es publica l'Almanach dels noucentistes** ● Campanya pro Mancomunitat a Catalunya ● **Es funda, a Barcelona, la Confederació Nacional de Treballadors (CNT)** ● Es crea l'empresa elèctrica Energia Elèctrica de Catalunya

IEC

Fundació de l'IEC. Antoni Rubió i Lluch, primer president, i Josep Pijoan, primer secretari ● **Primeres campanyes de recerca i estudi de les pintures romàniques del Pallars i la Ribagorça** ● Publicació del primer fascicle de *Les pintures murals catalanes* ● Inici de la constitució de la biblioteca de l'IEC (futura Biblioteca de Catalunya) amb l'adquisició de la biblioteca Aguiló, la de Jacint Verdaguer i altres fons bibliogràfics ● Inici de les excavacions d'Empúries i de diversos jaciments prehistòrics i protohistòrics ● S'inicia la publicació dels *Documents per l'història de la cultura catalana mig-aval*, d'Antoni Rubió i Lluch, i de *Les monedes catalanes*, de Joaquim Botet i Sisó ● Primers contactes amb entitats acadèmiques foranes ● **Publicació dels primers anuals** ● S'inicia la publicació de *L'arquitectura romànica a Catalunya*, de Josep Puig i Cadafalch, d'Antoni Falguera i de Josep Goday ● Descoberta de l'Esculapi d'Empúries ● **Participació en la creació de l'Escola Espanyola d'Història i Arqueologia de Roma; Josep Pijoan, secretari** ● Adquisició del *Cançoner Gil* ● Donació a l'IEC de la biblioteca cervantina i la col·lecció de fullets d'Isidre Bonsoms ● Antoni Griera (a la Universitat de Zuric) i Amadeu Pagès (a la Universitat de la Sorbona) defensen en català les tesis respectives ● Creació (1911) de la Secció Filològica (Antoni M. Alcover, president) i de la Secció de Ciències (Miquel A. Fargas, president). Els presidents de les tres seccions presideixen rotativament l'IEC per quadrimestres. Eugeni d'Ors, nou secretari general ● Participació a l'Exposició Arqueològica de Roma ● Mort de Joan Maragall

1912-1916

Món

Primera i Segona Guerra dels Balcans ● Implantació del protectorat francoespanyol al Marroc ● **Assassinat de José Canalejas, president del Consell de Ministres espanyol** ● **Enfonsament del Titanic** ● Ernest Rutherford i Niels Bohr descriuen l'estructura de l'àtom ● Rabindranath Tagore, premi Nobel de Literatura ● Apareixen els primers mots encruats en un periòdic de Nova York ● **Assassinat de l'arxiduc Ferran d'Àustria a Sarajevo. Esclata la Primera Guerra Mundial** ● S'instal·la a Cleveland (EUA) el primer semàfor per a controlar el trànsit urbà ● Inauguració del canal de Panamà ● Gandhi torna a l'Índia des de Sud-àfrica i emprèn la seva lluita pacífica per la independència ● Matances de grecs, assiris i armenis a l'Imperi otomà ● El *Lusitania* és torpedinat. Enric Granados, entre els naufrags desapareguts ● **Albert Einstein formula la teoria de la relativitat general** ● Aixecament de Pasqua a Dublín ● Publicació dels *Principia mathematica*, d'Alfred N. Whitehead i Bertrand Russell; de *La transformació*, de Franz Kafka, i dels primers volums d'*A la recerca del temps perdut*, de Marcel Proust ● Es publica, pòstumament, el *Cours de linguistique générale*, de Ferdinand de Saussure ● Estrena d'*Ariadne auf Naxos*, de Richard Strauss; de la *Sinfonia núm. 9*, de Gustav Mahler, i de *La consagració de la primavera*, d'Igor Stravinsky ● Estrena de *Pigmalió*, de George Bernard Shaw ● Estrena dels primers curtmetratges de Charles Chaplin i del film *El naixement d'una nació*, de D. W. Griffith

Països Catalans

Eugeni d'Ors publica *La ben plantada* ● Primera exposició d'art cubista a les Galeries Dalmau de Barcelona ● Inauguració del ferrocarril Palma-Sóller ● S'aprova, a València, el Pla Aymamí-Faura d'eixamplament de la ciutat ● Torres Garcia pinta els frescos del Saló de Sant Jordi del Palau de la Generalitat ● Creació del Consell de Pedagogia de la Diputació de Barcelona (a partir de 1914, de la Mancomunitat) ● Primer Congrés de Metges de Llengua Catalana ● Es crea l'Escola Catalana d'Art Dramàtic; Adrià Gual, primer director ● **Constitució de la Mancomunitat de Catalunya** ● Nomenament del mariscal Joffre com a cap de l'Estat Major General de l'Exèrcit francès ● Creació del Comitè d'Amics de la Unitat Moral d'Europa per iniciativa d'Eugeni d'Ors i Miquel dels Sants Oliver ● Antoni Rovira i Virgili funda l'Esquerra Catalanista ● Es crea, a Barcelona, l'Escola del Bosc, dirigida per Rosa Sensat ● Epidèmia de febre tifoide a Barcelona ● Rodatge dels films *La festa del blat*, de Josep de Togores, basada en l'obra homònima de Guimerà, i *Misteri de dolor*, d'Adrià Gual ● Exposició d'Art Nou, a Sabadell ● Creació, a Barcelona, de l'Escola de Bibliotecàries ● **La Mancomunitat de Catalunya implanta els Cursos Monogràfics d'Alts Estudis i d'Intercanvi** ● Crisi de l'exportació de la taronja a causa de la Guerra Mundial ● Comencen a funcionar les biblioteques populars de la Mancomunitat de Catalunya ● Frederic Mompou compon *L'hora grisa* ● Debat a l'Ajuntament de Barcelona sobre l'oficialitat del català ● Triomf electoral de la Lliga Regionalista

IEC

Creació de les Oficines Lexicogràfiques i de les d'Estudis Clàssics i Orientals ● **Fundació de la Societat de Biologia de Barcelona (avui Societat Catalana de Biologia), primera filial de l'IEC** ● Creació del Laboratori de Fonètica Experimental i de l'Estació Aerològica de Barcelona ● **Aprovació i publicació de les Normes ortogràfiques** ● **Creació de la Biblioteca de Catalunya; Jordi Rubió i Balaguer, primer director** ● Creació dels serveis de Conservació i Catalogació de Monuments, d'Excavacions, de Conservació i Catalogació d'Arxius i Biblioteques d'Interès Històric, del Paludisme, del Mapa Geogràfic i del Mapa Geològic (traspasat el 1916 a la Junta de Ciències Naturals de Barcelona) ● **Implantació dels premis de l'Institut** ● Nomenaments dels primers membres corresponents i adjunts ● Publicació de *Les obres d'Auzias March*, d'Amadeu Pagès; de la traducció de Joan Maragall dels *Himnes homèrics*; de l'*Oració de l'Institut*, d'Eugeni d'Ors, amb il·lustracions d'Esteve Monegal; de la traducció d'*El Gènesi*, de Frederic Clascar, i dels primers volums del *Diccionari Aguiló* ● Publicació dels primers volums de la «Biblioteca d'Escriptors Grecs i Llatins», de la «Biblioteca Filològica», dels «Cursos de Física i Matemàtiques», dels *Treballs de la Societat de Biologia* i dels «Treballs de la Institució Catalana d'Història Natural» ● Publicació dels primers fascicles del *Butlletí de Dialectologia Catalana*, de la «Fauna de Catalunya», i de la *Flora de Catalunya* ● Mort de Miquel A. Fargas; Josep M. Bofill i Pichot, nou president de la Secció de Ciències ● Josep Puig i Cadafalch, nou president de la Secció Històrico-Arqueològica

1917-1921

Revolució Russa ● Primera exposició d'Amedeo Modigliani a París ● Els Estats Units declaren la guerra a Alemanya ● Comença la pandèmia de grip coneguda com la «grip espanyola» ● **Capitulació d'Alemanya i fi de la Primera Guerra Mundial** ● **Desmembrament de l'Imperi austrohongarès** ● Setmana Roja a Berlín. Rosa Luxemburg i Karl Liebknecht, assassinats ● Mussolini funda el moviment feixista italià ● Es constitueix la Societat de Nacions ● **Fundació, a Moscou, de la III Internacional** ● Matança d'Amrítzar, a l'Índia ● Fundació de l'Organització Internacional del Treball ● **Constitució, a Alemanya, de la República de Weimar** ● Walter Gropius funda la Bauhaus a Weimar ● Inauguració, al Quebec, de la primera emissora de ràdio pública ● Prohibició del consum d'alcohol als EUA (en vigor, de 1920 a 1933) ● Es reconeix el dret de vot de les dones als EUA ● Adolf Hitler presenta a Munic el programa del Partit Obrer Alemany Nacionalsocialista ● **Frederick G. Banting descobreix la insulina** ● Primeres aplicacions en humans de la vacuna BCG (bacil de Calmette i Guérin) contra la tuberculosi ● Implantació a Rússia de la nova política econòmica (NEP) ● Inici de la gran inflació a Alemanya ● Tristan Tzara publica a París el *Manifest dadà* ● Estrenes d'*El gabinet del doctor Caligari*, de Robert Wiene; d'*El Golem*, de Paul Wegener, i de *The kid*, de Charles Chaplin ● Estrena, a Londres, a càrrec dels Ballets Russos, amb decorats de Picasso, d'*El sombrero de tres picos*, de Manuel de Falla

Construcció dels grans grups escolars de la Comissió de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona ● Primera exposició de Joan Miró a les Galeries Dalmau de Barcelona ● **Assemblea de parlamentaris** ● **Mort de Prat de la Riba; Puig i Cadafalch, nou president de la Mancomunitat de Catalunya** ● Adquisició i trasllat a Barcelona de les pintures murals romàniques de les comarques pirinenques per la Junta de Museus ● S'inaugura, a València, la primera fira de mostres de l'Estat espanyol ● La Mancomunitat posa en funcionament la Xarxa de Biblioteques Comarcals ● Segon Congrés Universitari Català ● **Vaga de La Canadenca** ● **S'implanta la jornada laboral de vuit hores a l'Estat espanyol** ● Traspàs de la major part de les competències de les quatre diputacions catalanes a la Mancomunitat ● **«Defenestració» de Xènius** ● Creació del Sindicat Lliure, oposat a la CNT ● Violència social extrema pels enfrontaments entre sindicats anarquistes i sindicats «lliures» ● Fallides del Banc de Terrassa i el Banc de Barcelona ● Josep M. Folch i Torres funda els Pomells de Joventut ● Fundació, a València, de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Valenciana ● Assassinat d'Eduardo Dato, cap del Govern espanyol, per anarquistes catalans ● **Crisi industrial que deixa sense feina la meitat dels obrers metal·lúrgics catalans** ● Aplicació de la Llei de fugues per les forces de seguretat de l'Estat ● Aparició de les revistes *D'Actí*, *d'Allà* i *391* ● Publicació del *Primer llibre d'estances*, de Carles Riba i de *L'irradiador del port i les gavines*, de Joan Salvat-Papasseit ● Debut, al teatre del Liceu, de Barcelona, dels Ballets Russos de Diaghilev ● Presentació al públic de l'Orquestra Pau Casals ● Estrena del film *La filla del mar*, d'Adrià Gual i Fructuós Gelabert

Ingrés com a membres de Lluís Nicolau d'Olwer, Enric Prat de la Riba, Jaume Bofill i Mates, Joaquim Ruyra, Ramon d'Alòs-Moner, Ferran Valls i Taberner, Ferran de Sagarra, Eduard Fontserè i Antoni Griera ● Mort de Guillem M. de Brocà, Joaquim Miret i Sans, Frederic Clascar i Miquel dels S. Oliver ● **Trencament amb l'IEC d'Antoni M. Alcover** ● Pompeu Fabra, nou president de la Secció Filològica ● **Destitució d'Eugeni d'Ors com a secretari general; Ramon d'Alòs-Moner, nou secretari general** ● **Incorporació com a filial de la Institució Catalana d'Història Natural** ● Creació dels serveis de Catalogació i Foment dels Museus Locals i Meteorològic de Catalunya i de l'Oficina de Toponímia i Onomàstica ● Constitució dels seminaris laboratoris de Pedagogia i de Filosofia i Psicologia (1918; suprimits el 1921) i de l'Institut de Fisiologia ● Adquisició de la carta nàutica de Gabriel de Vallseca ● **La Biblioteca de Catalunya implanta el servei de préstec domiciliari** ● Publicació del *Diccionari ortogràfic* i de la primera edició de la *Gramàtica catalana*, de Pompeu Fabra; de la primera edició de la traducció de *Mireia*, de Mistral, per M. Antònia Salvà; de l'*Itinerari de Jaume I el Conqueridor*, de Joaquim Miret i Sans; del tercer i últim volum de *L'arquitectura romànica a Catalunya*, de Josep Puig i Cadafalch, Antoni de Falguera i Josep Goday; de la traducció de Frederic Clascar del *Càntic dels càntics*; del segon volum dels *Documents per l'història de la cultura catalana mig-aval*, d'Antoni Rubió i Lluch; dels primers volums de la «Biblioteca Filosòfica», i de dos volums del *Diccionari Aguiló* ● Incorporació a la Biblioteca de Catalunya de les biblioteques de Felip Pedrell, Ferran de Sagarra i d'Eduard Toda

1922-1926

Marxa feixista sobre Roma. Mussolini, primer ministre ● **Constitució de l'URSS** ● Ocupació francobelga del Ruhr ● Reconstrucció de la II Internacional ● Mustafà Kemal, *Atatürk*, deposa el soldà i proclama la República a Turquia ● **Mort de Lenin. Stalin assumeix el poder a l'URSS** ● Primera travessia transatlàntica comercial d'un dirigible, el *Zeppelin ZR3* ● **Georges Lemaître formula la teoria del big bang** ● **El Partit Feixista és proclamat partit únic a Itàlia** ● Destronament del xa de Pèrsia ● Construcció, a Dessau, de la Casa dels Arquitectes, de Walter Gropius ● Cop d'estat a Grècia, instauració de la dictadura de Pangalos. També s'instauen dictadures a Polònia, Portugal i Lituània ● Finalitza la guerra del Marroc. Abd-el-Krim es lliura a les autoritats franceses del protectorat ● Mor l'emperador del Japó Yoshihito i el succeeix Hirohito ● **Primeres demostracions de televisió al Royal Institute de Londres** ● Publicació del *Manifest del Surrealisme*, d'André Breton; de *La muntanya màgica*, de Thomas Mann; de *Manhattan Transfer*, de John Dos Passos, i de *La meua lluita*, d'Adolf Hitler ● Estrena d'*El cuirassat Potemkin*, de Sergei Eisenstein; de *La quimera de l'or*, de Charles Chaplin, i de *El maquinista de la General*, de Buster Keaton

Acció Catalana s'escindeix de la Lliga Regionalista ● Debat sobre la cooficialitat del valencià a la Diputació de València ● Francesc Macià funda Estat Català ● Creació de la Fundació Bernat Metge ● Primera assemblea de la Unió de Rabassaires ● Fundació de la Unió Socialista de Catalunya ● Assassinats de Salvador Seguí, *el Noi del Sucre*, i de Francesc Comas ● **Cop d'estat de Miguel Primo de Rivera. Implantació d'una dictadura militar a Espanya** ● Prohibició de l'ensenyament del català a les escoles pel Govern del dictador Primo de Rivera ● La Diputació de València aprova un avantprojecte de Mancomunitat Valenciana ● Antoni Rovira i Virgili funda la *Revista de Catalunya* ● Més de cent cinquanta professors d'escoles de la Mancomunitat, expulsats per la seva solidaritat amb el professor Dwelshauvers ● **Creació de l'emissora Ràdio Barcelona, la primera de l'Estat espanyol** ● Inauguració del primer tram (pl. de Lesseps - pl. de Catalunya) de metro de Barcelona ● La Unió Naval de Levante avara, a València, el seu primer vaixell ● Intent d'assassinat del rei Alfons XIII per un grup d'activistes d'Estat Català ● **Supressió de la Mancomunitat de Catalunya** ● Clausura del camp del FC Barcelona, a les Corts, per haver-hi estat xiulat l'himne espanyol ● Fracàs del complot de Prats de Molló, dirigit per Francesc Macià ● Creació de la Confederació Hidrogràfica del Xúquer ● Creació del Dia del Llibre ● Publicació dels quatre primers volums de la *Història nacional de Catalunya*, d'Antoni Rovira i Virgili; de *Canta perdiu*, de Josep Sebastià Pons; de *La Cerdagne française*, d'Emmanuel Brousse, i dels primers fascicles del *Diccionari català-valencià-balear*, d'A. M. Alcover

Ingrés a la Unió Acadèmica Internacional ● Creació del Laboratori de Psicologia Experimental ● Constitució de la Societat Catalana de Filosofia ● **Amb la implantació de la dictadura de Primo de Rivera (1923) i la liquidació de la Mancomunitat (1925), l'IEC perd el reconeixement oficial i tota subvenció pública. Les publicacions continuen amb mecenatge privat** ● Els serveis de l'IEC passen a dependre directament del Departament de Cultura de la Diputació de Barcelona (1924) ● Mort d'Àngel Guimerà i de Ramon Turró. Els enterraments, en plena dictadura, constitueixen grans manifestacions ciutadanes ● **Participació en la constitució, a Ginebra, del Comitè Internacional de Ciències Històriques** ● Ingrés com a membre de Ramon Jardí ● Publicació del primer volum de *l'Epistolari de M. Milà i Fontanals*, a cura de Lluís Nicolau d'Olwer; del volum dels «Treballs de la Institució Catalana d'Història Natural» (1923) corresponent al bienni 1921-1922, el darrer publicat fins a 1976; de les primeres carpetes de *l'Atlas lingüístic de Catalunya*; del cinquè volum del *Diccionari Aguiló*; dels *Gesta comitum Barcinonensium* (sota els auspicis de la Fundació Concepció Rabell); i de la traducció de *L'Èxode*, de Frederic Clascar, i de les dues primeres «Memòries de la Secció Filològica»

1927-1931

Promulgació, a la Itàlia feixista, de la *Carta del lavoro* ● Expulsió de Trotski, Zinoviev i Kamenev del PCUS ● Charles Lindbergh fa el primer vol transatlàntic en solitari ● **Werner Heisenberg enuncia el principi d'indeterminació** ● **S'inicia el primer Pla Quinquennal a l'URSS** ● **Alexander Fleming descobreix la penicil·lina** ● Reconeixement del dret de vot de les dones a la Gran Bretanya ● **Divendres Negre a la Borsa de Nova York. Esclat de la Gran Depressió als EUA** ● Dimissió del dictador Primo de Rivera. «Dictablanda» de Dámaso Berenguer ● **Primer triomf del Partit Nacional-socialista a Alemanya** ● Es completa la construcció de l'Empire State Building, llavors l'edifici més alt del món ● Desbordament del Huang Ho. Les inundacions causen més d'un milió de morts, el desastre natural més mortífer de la història ● El Japó envaeix Manxúria ● Mao Zedong proclama la República Soviètica de Xina (soviet de Jiangxi) ● Harold C. Urey descobreix el deuteri ● Publicació de les obres *L'ésser i el temps*, de Martin Heidegger; *Poeta a Nova York*, de Federico García Lorca; *Una habitació pròpia*, de Virginia Woolf; *La rebelión de las masas*, de José Ortega y Gasset; *L'home sense qualitats*, de Robert Musil, i *La clau de vidre*, de Dashiell Hammett ● Estrena teatral de *L'òpera de tres rals*, de Bertolt Brecht i Kurt Weill ● Estrena dels films *El cantant de jazz*, el primer sonor; *Un chien andalou*, de Luis Buñuel; *Metropolis*, de Fritz Lang; *Frankenstein*, amb Boris Karlov, i *Llums de la ciutat*, de Charles Chaplin

Fundació de la Federació Anarquista Ibèrica (FAI) ● Exposició del llibre català a la Biblioteca Nacional de Madrid ● Antoni Rovira i Virgili funda Acció Republicana ● Creació del Centre d'Estudis Econòmics Valencians ● Creació de l'Associació per la Cultura de Mallorca ● Fundació, a Mallorca, de la revista *La Nostra Terra* ● Creació, a Badalona, d'Edicions Proa ● Victòria del FC Barcelona en el primer campionat de Lliga espanyol ● Creació, a Vilafranca del Penedès, del primer hospital comarcal de Catalunya ● Creació del GATCPAC ● Festes del setè centenari de la conquesta de Mallorca ● **Exposició Internacional de Barcelona** ● Fundació del Centre Autonomista de Mallorca ● **Pacte de Sant Sebastià** ● Fundació del Bloc Obrer i Camperol ● Primer Festival Femení d'Atletisme a Barcelona ● Constitució i victòria electoral d'Esquerra Republicana de Catalunya ● **Francesc Macià proclama la República Catalana, posteriorment convertida en Generalitat de Catalunya** ● **Proclamació de la Segona República Espanyola** ● Cooficialitat de la llengua catalana a Catalunya ● Publicació del *Manifest groc*, de Salvador Dalí, Sebastià Gasch i Lluís Montanyà; dels volums V i VI de la *Història nacional de Catalunya*, d'Antoni Rovira i Virgili; de *Per la concòrdia*, de Francesc Cambó, i dels fascicles que completen el primer volum del *Diccionari català-valencià-balear*, d'A. M. Alcover ● Estrena d'*El giravolt de maig*, d'Eduard Toldrà i de Josep Carner ● Primera producció a Barcelona d'un film sonor (*Cataluña*), amb la intervenció de diverses corals i de l'Escolania de Montserrat

Ingrés com a membre de Jaume Serra i Hünter ● Homenatge a Pompeu Fabra amb motiu del seu seixantè aniversari ● **Recuperació, un cop caigut Primo de Rivera (gener de 1930), del patrocini de la Diputació, restitució dels serveis de l'IEC que aquesta havia absorbit i retorn al Patronat de la Biblioteca de Catalunya** ● Independització del Servei Meteorològic i l'Institut de Fisiologia ● **L'Ajuntament de Barcelona cedeix a l'IEC la Casa de Convalescència de l'antic Hospital de la Santa Creu com a seu** ● Primera festa anual de l'IEC als nous locals de la Casa de Convalescència ● **El Consejo de Instrucción Pública de la República reconeix l'IEC** ● La Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona i el Consistori dels Jocs Florals accepten l'ortografia de l'IEC ● Publicació de les primeres «Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica», les «Memòries de la Secció de Ciències» i les «Memòries de la Secció Filològica», i de la *Bibliografia de les impressions lul·lianes* i del sisè volum del *Diccionari Aguiló*

1932-1936

Món

Obertura, a Ginebra, de la conferència mundial sobre desarmament ● Descobriments del neutró i del positró ● Descobriments de la sulfamidocrisoïdina, la primera sulfamida ● Descobriments de l'accelerador de partícules ● Abolició de la *lleï seca* als EUA ● **Incendi del Reichstag a Berlín i victòria del Partit Nacionalsocialista a Alemanya** ● *Dust bowl* (grans tempestes de pols) al centre dels EUA a causa de la sequera extrema ● Fundació, a Madrid, de Falange Española ● Adolf Hitler es proclama *führer* ● **Mao Zedong inicia la Llarga Marxa** ● Mussolini envaeix Abissínia ● Creació del Comitè de No-intervenció a la Guerra Civil espanyola ● Afusellament de Federico García Lorca ● **Eix Roma-Berlín-Tòquio** ● Començament dels processos de Moscou ● Exposició internacional d'Arquitectura Moderna al MOMA de Nova York ● Descoberta del niló ● Invenió del microscopi electrònic ● Publicació d'*Un món feliç*, d'Aldous Huxley; de *La condició humana*, d'André Malraux, i de *Teoria general de l'ocupació, l'interès i el diner*, de John Maynard Keynes ● Primera edició del festival de cinema de Venècia ● Estrena de *Tierra sin pan*, de Luis Buñuel; *King Kong*, de M. C. Cooper i E. B. Schoedsack, i *Temps moderns*, de Charles Chaplin ● Estrena de *Yerma*, de Federico García Lorca; *Maties el pintor*, de Paul Hindemith; *Porgy i Bess*, de George Gershwin, i *Pere i el llop*, de Serguei Prokofiev

Països Catalans

Aixecaments anarquistes a l'Alt Llobregat, la Safor i la Ribera Baixa ● **Aprovació de l'Estatut de Catalunya** ● Constitució, a Barcelona, dels Amics de l'Art Nou (ADLAN) ● Fundació, a València, de la productora CIFESA ● **Creació, a Barcelona, de la Universitat Autònoma** ● Commemoració, a Mallorca, del centenari de la Renaixença ● Mort de Francesc Macià; Lluís Companys, elegit president de la Generalitat ● Col·lapse de les exportacions agrícoles valencianes a causa dels nous aranzels britànics ● Llei de contractes de conreu ● Creació del Museu d'Art i el Museu Arqueològic de Catalunya ● **Fets d'Octubre de 1934. Detenció del Govern de la Generalitat i suspensió de l'Estatut** ● Primera Conferència Econòmica del País Valencià ● Creació de l'Institut Botànic de Barcelona ● **Triomf del Front Popular a les eleccions. Restabliment de l'Estatut, del Govern de la Generalitat i de la Universitat Autònoma** ● **Cop d'estat de militars i grups dretans que inicia la Guerra Civil de 1936-1939 (victoriós a Mallorca i les Pitiüses, però vençut a Catalunya, Menorca i el País Valencià per l'actuació de les forces fidels a la República i les organitzacions obreres)** ● Prohibició de totes les revistes en català publicades a Mallorca ● Trasllet a València del Govern de la República ● Publicació de *Vida privada*, de J. M. de Sagarra; de *KRTU*, de J. V. Foix; del volum VII de la *Història nacional de Catalunya*, d'Antoni Rovira i Virgili (el darrer publicat); de *Camins de França*, de Joan Puig i Ferrer; de *Ariadna al laberint grotesc*, de Salvador Espriu, i del *Diccionari de medicina*, de Manuel Corachan ● Estrena mundial, a Barcelona, del *Concert per a violí*, d'Alban Berg

IEC

Mort d'Antoni M. Alcover i de Francesc Martorell ● Ingress com a membres de Carles Riba, Josep M. López i Picó i Pere Bosch i Gimpera ● **Una assemblea d'escriptors valencians reunida a Castelló de la Plana adopta les normes de l'IEC** ● F. de B. Moll publica l'*Ortografia mallorquina*, d'acord amb les normes de l'IEC, i Pompeu Fabra, el *Diccionari general de la llengua catalana*, adoptat per l'IEC com a diccionari normatiu ● Pompeu Fabra, president del Patronat de la Universitat Autònoma de Barcelona ● Fundació de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques i de la de Geografia ● Pas a la Generalitat dels serveis d'Excavacions i de Conservació i Catalogació de Monuments ● **Participació en l'Any Polar** ● Elecció de Lluís Nicolau d'Olwer com a president de la Unió Acadèmica Internacional ● Fabra, empresonat arran dels Fets del 6 d'Octubre de 1934 ● **S'instal·len a la Casa de Convalescència les societats filials, la Presidència i la Secretaria General de l'IEC** ● Exili de Josep Puig i Cadafalch, Ferran de Sagarra i Ferran Valls i Taberner (aquest aviat passà al bàndol franquista) ● Publicació de *L'Institut d'Estudis Catalans: Els seus primers XXV anys*; *La població de la Grècia catalana en el XIVè segle*, d'Antoni Rubió i Lluch; *L'escultura de la Seu Vella de Lleida*, de Joan Bergós i Massó; l'*Anuari 1927-1931*, de la Secció Històrico-Arqueològica, el darrer aparegut; *Ferrer Bassa i les pintures de Pedralbes*, de Manuel Trens; *L'aqüeducte romà de Pineda*, de Francesc Prat i Puig; *Pere de Portugal, rei dels catalans*, de J. E. Martínez Ferrando, i d'*Aribau i la Catalunya del seu temps*, de Manuel de Montoliu

1937-1941

Segon i tercer procés de Moscou ● La Legió Còndor bombardeja Gernika ● Exposició Internacional de París ● Les forces japoneses ocupen Pequín, Xangai i Nanquín ● Invasió alemanya d'Àustria ● Nit dels vidres trencats a Alemanya ● Conferència de Munic ● Descobriments del tefló ● Invenció del bolígraf ● **Les forces franquistes entren a Madrid i ocupen la totalitat del territori espanyol** ● Primer vol transatlàntic de passatgers (a càrrec de la companyia Pan Am) ● Pacte germano-soviètic ● **Comença la Segona Guerra Mundial** ● Ocupació alemanya de gran part d'Europa i primers bombardeigs de Londres i d'altres ciutats britàniques per la Luftwaffe ● Invasió del SE d'Àsia per forces japoneses ● Invasió alemanya de l'URSS ● **Atac japonès contra la base nord-americana de Pearl Harbor** ● Descobriments del carboni 14 ● Síntesi del neptuni, el primer element transurànic conegut ● Publicació d'*Els grans cementiris sota la lluna*, de Georges Bernanos; d'*Homenatge a Catalunya*, de George Orwell; de *La nàusea*, de J. P. Sartre, i d'*Els raïms de la ira*, de J. Steinbeck (1939) ● Estrena de la *Setena simfonia «Leningrad»*, de Dmitri Xostakòvitx ● Estrena dels films *La gran il·lusió*, de Jean Renoir; *Blancaneu i els set nans*, primer llargmetratge de dibuixos animats, fet pels estudis Walt Disney; *Allò que el vent s'endugué* i *El màgic d'Oz*, ambdues de Victor Fleming; *La diligència*, de John Ford; *El gran dictador*, de Charles Chaplin, i *Ciudadà Kane*, d'Orson Welles

Laia Films inicia el 1937 un noticiari setmanal, que es realitzarà fins al gener de 1939 ● Creació de la Institució de les Lletres Catalanes ● Publicació, a Tolosa de Llenguadoc, de *Cantilena*, de J. S. Pons ● **Fets de Maig de 1937** ● El Govern de la República Espanyola s'instal·la a Barcelona ● **Bombardeigs marítims i aeris contra Catalunya, el País Valencià i Menorca** ● Creació a Catalunya del Servei de Biblioteques al Front ● Primeres aplicacions del mètode de Josep Trueta de tractament de fractures de guerra ● Publicació, a Londres, del *Mapa de sòls de Catalunya*, d'Emili Huguet del Villar ● Festival de la Tradició Catalana a Perpinyà, organitzat pel Partit Comunista Francès ● **II Congrés Internacional d'Escriptors a València** ● Afusellament, a la zona franquista, de Manuel Carrasco i Fomiguera ● **Batalla de l'Ebre** ● La USAP de Perpinyà, campiona de França de rugbi ● **Victòria de les forces franquistes. Allau de refugiats a la Catalunya del Nord. Obertura de camps de concentració** ● El règim franquista prohibeix l'ús públic del català ● Depuració dels funcionaris públics de l'època republicana ● Neix, en la clandestinitat, el Front Nacional de Catalunya ● Reorganització, a Londres, del Consell Nacional de Catalunya, sota la presidència de Carles Pi i Sunyer ● Creació, a París, de la Fundació Ramon Llull. Represa de la publicació de la *Revista de Catalunya* ● **Afusellaments, entre d'altres, del president Lluís Companys al castell de Montjuïc, a Barcelona, i de Joan B. Peset, exrector de la Universitat de València, a Paterna** ● Greus aiguats i inundacions a la conca del Ter ● Josep Irla, president de la Generalitat a l'exili ● Celebració (per primera vegada a l'exili), a Buenos Aires, dels Jocs Florals de la Llengua Catalana

Moren Antoni Rubió i Lluch, Lluís Segalà (víctima d'un bombardeig), Josep M. Bofill i Pichot, Joaquim Ruyra, Ramon d'Alòs-Moner, Pere Coromines i Ferran de Sagarra ● Homenatge en memòria d'Antoni Rubió i Lluch ● Carles Riba, comissari de la Fundació Bernat Metge ● Publicació del sisè i darrer volum de la *Flora de Catalunya*, de Joan Cadevall (a càrrec de Pius Font i Quer); de la quarta edició del *Diccionari ortogràfic*; del volum XXIV del *Bulletí de Dialectologia Catalana*; de la *Bibliografia catalana: Premsa*, de Joan Givanel, i del *Cançoner dels Masdovelles*, a cura de Ramon Aramon ● **Celebració dels vint-i-cinc anys de la Societat de Biologia** ● Cicle de conferències «Qüestions actuals de fisiologia» ● Cicle de conferències «Deu lliçons sobre qüestions actuals de medicina experimental» ● **S'exilien Pere Coromines, Pompeu Fabra, August Pi i Sunyer, Josep Carner, Lluís Nicolau d'Olwer, Jaume Serra i Hünter, Carles Riba i Pere Bosch i Gimpera** ● **Confiscació de la Casa de Convalescència i la Biblioteca de Catalunya i liquidació de les Oficines Lexicogràfiques per la Diputació, presidida per Antonio M. Simarro** ● Destrucció dels materials de la Societat de Biologia, del romanent de l'*Atlas dels núvols* i d'altres materials impresos ● Creació de l'Institut Español de Estudios Mediterràneos (IEEM) amb l'objectiu de suplantar l'IEC i instal·lació d'aquest a la Casa de Convalescència ● Primer retorn a Barcelona de Puig i Cadafalch i tornada precipitada a l'exili

1942-1946

Món

Primeres aplicacions del DDT com a insecticida ● Entrada en funcionament (1942-1945) dels camps d'extermini nazis ● **Desfetes de les forces de l'Eix a Europa i del Japó al Pacífic** ● Conferència de Teheran ● Jacques-Yves Cousteau inventa l'escafandre autònom ● Conferència de Bretton Woods ● Conferència de Jalta ● Fundació de la Lliga Àrab ● **Conferència de San Francisco i fundació de l'ONU** ● **Bombes atòmiques sobre Hiroshima i Nagasaki. Final de la Segona Guerra Mundial** ● Proclamació per Ho Chi Minh de la independència del Vietnam i inici de la primera guerra d'Indoxina ● Inici de la Guerra Civil a la Xina ● Inici del procés de Nuremberg ● Victòria de Juan Domingo Perón en les eleccions argentines ● Celebració del I Festival de Canes ● Accions sionistes contra les forces britàniques d'ocupació a Palestina ● **Implantació, a França, de la Quarta República** ● Condemna del règim del general Franco per l'ONU i retirada d'ambaixadors a Espanya ● **IBM presenta el primer ordinador** ● Construcció del primer accelerador de partícules ● Publicació de *L'estranger*, d'Albert Camus; d'*El petit príncep*, d'Antoine de Saint-Exupéry; de *Rebel·lió a la granja*, de George Orwell; d'*Els nus i els morts*, de Norman Mailer, i d'*Un pont sobre el Dvina*, d'Ivo Andrić ● Estrenes de *Casablanca*, de Michael Curtiz; *Roma, ciutat oberta*, de Roberto Rossellini; *Recorda*, d'Alfred Hitchcock, amb decorats de Salvador Dalí; *Que bell és viure!*, de Frank Capra, i d'*Ivan el Terrible*, de Serguei Eisenstein

Països Catalans

Visita del general Franco a Catalunya ● Restabliment de la Fira Mostrari de València ● Enfrontaments entre requetès i falangistes a Barcelona ● Execució del dirigent sindicalista Joan Peiró a Paterna ● **Instauració de la projecció obligatòria del NO-DO als cinemes de l'Estat espanyol (fins a 1975)** ● **Instauració a l'Estat espanyol de les cartilles de racionament (vigents fins a 1952)** ● Fundació, a Montserrat, del Front Universitari de Catalunya ● Detenció de la major part de la direcció del PSUC a Barcelona ● Estrena a Barcelona de la primera revista de la companyia Los Vieneses ● Greu riuada del Xúquer a Alzira ● Aprovació del Pla de Reformes Interiors de Palma de Mallorca ● **Implantació del DNI** ● Restriccions elèctriques i de proveïment de benzina ● Desarticulació del comitè local del PCE a València ● **Accions guerrilleres a la Vall d'Aran i a la muntanya valenciana** ● Concessió del Premi Nadal a la novel·la *Nada*, de Carmen Laforet ● Creació, a Tolosa de Llenguadoc, del Moviment Socialista de Catalunya ● Publicació, a Sabadell, del poemari *Rosa mística*, de Camil Geis, primer llibre publicat en català a la postguerra, i, a Barcelona (amb peu d'impremta fals de Buenos Aires), de les *Elegies de Bierville*, de Carles Riba, i d'*Un senyor de Barcelona*, de Josep Pla ● Aparició clandestina, a Barcelona, de la revista *Ariel* ● Posada en marxa, a Granollers, de l'Editorial Alpina ● **El Consell Nacional Català presenta a Nova York l'informe *The case of Catalonia: appeal to the United Nations*** ● Primeres representacions teatrals en català de la postguerra ● Represa de les publicacions de la Fundació Bernat Metge

IEC

Retorn definitiu de Puig i Cadafalch ● Inici de la reconstrucció de l'IEC (reunió de Puig i Cadafalch, Fontserè, López i Picó i Aramon) ● **Primer Ple de postguerra i elecció de nous membres (Joaquim Folch i Torres, Jordi Rubió i Balaguer, Agustí Duran i Sanpere, Pius Font i Quer, Ramon d'Abadal, Josep Ramon Bataller, Josep M. de Sagarra, Ramon Aramon, Higiní Anglès i Pere Bohigas). Puig i Cadafalch, president de l'IEC fins a 1950** ● Mort de Jaume Massó i Torrents i Jaume Serra i Hünter ● Incorporació com a membres de Joaquim Carreras i Artau i Leandre Cervera ● La Casa de Convalescència, posada a disposició del CSIC mentre es construïa el seu nou edifici; l'IEEM se'n retira ● Restabliment dels Estudis Universitaris Catalans a cases particulars ● **Creació de la Benèfica Minerva per al mecenatge de l'IEC** ● Retorn de l'exili de Carles Riba ● Prohibició de l'aplicació de les normes de l'IEC a la reedició de les *Obres completes* de Jacint Verdaguer ● **Represa de les festes anuals de Sant Jordi (al domicili de Puig i Cadafalch)** ● Primers contactes de postguerra al País Valencià (Societat Castellonenca de Cultura) i a Mallorca (Soc. Arqueològica Lul·liana) ● Pompeu Fabra, doctor *honoris causa* per la Universitat de Tolosa de Llenguadoc ● Pompeu Fabra i Josep Carner, consellers del Govern de la Generalitat a l'exili, i Lluís Nicolau d'Olwer, ministre del Govern de la República Espanyola a l'exili ● Constitució de la Societat Catalana d'Estudis Històrics ● **Convocatòria del Premi Prat de la Riba, primer convocat en la postguerra** ● Publicació, amb data falsa de 1938, dels discursos i les memòries de 1914 a 1936

1947-1951

Món

Independència de l'Índia i el Pakistan ● **Proclamació de l'Estat d'Israel i primera guerra araboisraeliana** ● Desplegament del Pla Marshall ● Disseny del fusell d'assalt AK-47 (Kalashnikov) ● Assassinat de Gandhi ● Fundació de l'Organització Mundial de la Salut ● Oficialització de l'apartheid a Sud-àfrica ● Inauguració del telescopi del Mont Palomar, a Califòrnia ● Bloqueig soviètic de Berlín i pont aeri de les potències occidentals ● **L'ONU proclama la Declaració Universal dels Drets Humans** ● Fundació del Consell d'Europa ● Primera bomba nuclear soviètica ● **Proclamació de la República Popular de la Xina** ● **Signatura del Tractat de l'Atlàntic Nord i constitució de l'OTAN** ● Inici de la Guerra de Corea ● Inici, als EUA, de la «cacera de bruixes» promoguda pel senador J. R. McCarthy ● **Anul·lació de les mesures de l'ONU contra el Govern franquista** ● Creació de la Comunitat Europea del Carbó i l'Acer (CECA) ● Descobriments del transistor ● Descobriments del primer contraceptiu oral ● Publicació de *La pesta*, d'Albert Camus; d'*El diari d'Anna Frank*; d'*El Aleph*, de Jorge Luis Borges; de *1984*, de George Orwell, i de *Memòries d'Adrià*, de Marguerite Yourcenar ● Estrena de *Les criades*, de Jean Genet; *Mort d'un viatjant*, de Henry Miller, i *La cantant calba*, d'Eugène Ionesco ● Estrena de les pel·lícules *Lladre de bicicletes*, de Vittorio de Sica; *El tresor de Sierra Madre*, de John Huston; *El tercer home*, d'Orson Welles; *Rashômon*, d'Akira Kurosawa; *La reina d'Àfrica*, de John Huston, i *Un americà a París*, de Vincente Minnelli

Països Catalans

Festes de l'entronització de la Mare de Déu de Montserrat ● Visites de Franco al País Valencià, Mallorca i Catalunya ● Visita a Barcelona d'Eva Perón ● Aparició del col·lectiu de pintors valencians Grup Z ● **Dissolució del Govern de la Generalitat a l'exili** ● Obertura del túnel de Viella ● Entrada en funcionament de noves centrals hidroelèctriques a la conca de l'Èssera i a Flix ● Primeres monedes amb la llegenda «Francisco Franco, Caudillo de España por la Gracia de Dios» ● **Creació del grup Dau al Set** ● Grans riuades del riu Túria i el Millars ● Primeres exposicions individuals d'Antoni Tàpies, Modest Cuixart i Joan Josep Tharrats ● **Constitució de l'empresa SEAT** ● Pau Casals impulsa el primer festival de Prada ● Creació, a Barcelona, de l'Editorial Planeta ● Represa, a Perpinyà, d'Edicions Proa ● **Boicot de tramvies a Barcelona i vaga del 1951** ● Primera arribada a Barcelona de la VI Flota Nord-americana ● Aparició de les revistes *La Veu de la Parròquia* (1947-1951), *Germinabit* (1947-1959), *Occident* (1949-1950) i *L'Infantil* (1951; a partir de 1973, *Tretzevents*) ● Primera convocatòria del Premi Joanot Martorell de Novel·la (1947), dels Premis Ciutat de Barcelona (1951) i dels de la Nit de Santa Llúcia (1951) ● Publicació de *Sol i de dol*, de J. V. Foix; *Llibre de cavalleries*, de Joan Perucho; *Primera història d'Esther*, de Salvador Espriu; *Gramàtica valenciana*, de Manuel Sanchis Guarnier, i d'*Antologia de la poesia catalana*, de Joan Triadú ● Represa de la publicació del *Diccionari català-valencià-balear*, a càrrec de F. de B. Moll ● Constitució, a Barcelona, del Grup R d'arquitectura ● Estrena de *Mariona Rebull*, de José L. Sáenz de Heredia, versió de la novel·la d'Ignasi Agustí publicada en castellà el 1943

IEC

Incorporació com a membres de Ferran Soldevila, Josep de C. Serra i Ràfols i Joan Coromines ● Mort d'Esteve Terradas a Madrid i de Pompeu Fabra a Prada de Conflent ● Represa de les activitats de la Societat Catalana de Geografia ● **Multa de cinc mil pessetes per la publicació del Cartell de premis** ● **Restabliment de la relació amb la UAI** ● Constitució de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials ● Traslats de la festa anual de Sant Jordi a uns altres domicilis (de Joan Botey i Lluís Bonet i Garí) a més del de Puig i Cadafalch ● Destrucció de les publicacions de la Societat Catalana de Biologia i l'Institut de Fisiologia a la Facultat de Medicina de Barcelona ● **Celebració del cinquantenari de la Institució Catalana d'Història Natural** ● Retorn al sistema de presidències rotatòries: Josep Puig i Cadafalch, president de la Secció Històrico-Arqueològica; Eduard Fontserè, de la de Ciències, i Carles Riba, de la Filològica ● **Primera participació presencial a la reunió anual de la UAI (Ramon Aramon)** ● Transformació de la Benèfica Minerva en l'Agrupació Cultural Minerva ● Publicació del volum XIII dels «Arxius de la Secció de Ciències», amb el treball de Frederic Duran i Jordà (Premi Prat de la Riba) *Histopatologia d'una nova capa d'epiteli semiescamós pla que cobreix les mucoses digestives*; del *Diplomatari de l'Orient català*, d'Antoni Rubió i Lluch; dels primers números de la revista *Estudis Romànics*; de la primera part d'*Els diplomes carolingis a Catalunya*, de Ramon d'Abadal, i del volum 37 del *Butlletí de la ICHN*, commemoratiu del cinquantenari d'aquesta societat filial

1952-1956

Món

Enderrocament de la monarquia i pujada al poder del coronel Nasser a Egipte ● Admissió d'Espanya a la UNESCO i l'ONU ● Mort de Stalin i inici de la desestalinització a l'URSS ● Hillary i Tenzing assoleixen per primer cop el cim de l'Everest ● Establiment de l'estructura de l'ADN per J. Watson i F. Crick ● Derrota de les forces franceses a Dien Bien Phu, independència d'Indoxina i partició del Vietnam ● Creació de la Unió Europea Occidental ● Inauguració a Obninsk (Rússia) de la primera central nuclear ● Avarament del submarí nuclear *Nautilus* ● Primer trasplantament de ronyó amb èxit ● Inici de la Guerra d'Algèria ● Conferència de Bandung i arrencada del Moviment dels No-alineats ● Constitució del Pacte de Varsòvia ● Introducció de la vacuna Salk contra la poliomielitis ● Intervenció francobritànica a Egipte per la nacionalització del canal de Suez ● Primera explosió d'una bomba d'hidrogen a l'atol de Bikini ● Independència del Marroc ● Insurrecció antisoviètica i invasió d'Hongria per les forces del Pacte de Varsòvia ● Publicació d'*El senyor dels anells*, de J. R. R. Tolkien; *Lolita*, de Vladimir Nabokov, i de *Pedro Páramo*, de Juan Rulfo ● Estrena de *La ratera*, d'Agatha Christie, i *Tot esperant Godot*, de Samuel Beckett ● Estrena de les pel·lícules *Bwana, diable de la selva*, primer film en tres dimensions; *La túnica sagrada*, de Henri Koster, primer film en cinemascop; *El salari de la por*, de G.-H. Clouzot; *La llei del silenci*, d'Elia Kazan, amb Marlon Brando; *Ordet*, de Carl Theodor Dreyer, i *Rebel sense causa*, de Nicholas Ray, amb James Dean

Països Catalans

Primera Asambleu Turística de Mallorca ● Fi del racionament ● XXXV Congrés Eucarístic Internacional a Barcelona ● Inauguració de la fàbrica SEAT a la Zona Franca de Barcelona ● Rodatge d'*El Judes*, d'Ignasi F. Iquino, amb una versió catalana no estrenada per prohibició de la censura ● Concordat de l'Estat espanyol amb la Santa Seu i pacte amb els EUA ● Fusió dels diaris *La Almudaina* i *Correo de Mallorca* en el *Diario de Mallorca* ● Aprovació del Pla Comarcal d'Ordenació Urbana de Barcelona i Rodalia ● Aparició, a Mallorca, de la revista *Raixxa* ● Elecció, a l'exili, de Josep Tarradellas com a president de la Generalitat ● Coronació de la Mare de Déu del Puig amb la presència del general Franco ● Primers cursos de llengua i cultura valenciana a la UV ● Aprovació del Pla General de Girona ● Inici de la producció de niló a la fàbrica SAFA de Blanes ● Primera edició del Trofeu Comte de Godó de tennis ● La USAP de Perpinyà, campiona de França de rugbi ● Celebració, a Barcelona, dels II Jocs Mediterranis ● Inici de les emissions de TVE ● Segona vaga de tramvies a Barcelona (1956) ● Publicació de *Cant espiritual*, de Blai Bonet; de *Notícia de Catalunya*, de Jaume Vicens i Vives; de *Memòries*, de Josep M. de Sagarra; de *Mites*, de Jordi Sarsanedas; de *Les formes de la vida catalana*, de Josep Ferrater Móra; d'*Incerta glòria*, de Joan Sales; d'*Antologia de la poesia valenciana*, de Joan Fuster, i de *La nit*, de Vicent Andrés Estellés ● Publicació de *Los cipreses creen en Dios*, de J. M. Gironella ● Estrena de *Bienvenido, Mr. Marshall*, de Luis G. Berlanga

IEC

Incorporació com a membres d'Antoni Esteve i Subirana i de Lluís Faraudo i de Saint-Germain ● Mort d'Eugeni d'Ors i de Josep Puig i Cadafalch. Agustí Duran i Sanpere, president de la Secció Històrico-Arqueològica ● Reconeixement del català com a llengua cooficial del V Congrés d'Història de la Corona d'Aragó, celebrat a Saragossa, per la intervenció de l'IEC, representat per Ferran Soldevila ● Primera convocatòria del Premi Francesc Eiximenis de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials ● Àmplia participació (amb comunicacions en català) de membres de l'IEC al Setè Congrés de Filologia Romànica, celebrat a Barcelona ● «Suspensió» temporal de la Institució Catalana d'Història Natural fins a 1973, tret de les reunions de botànics, que no s'interrompen fins a 1968 ● Segona edició del *Diccionari general de la llengua catalana*, de Pompeu Fabra ● Pius Font i Quer, nou president de la Secció de Ciències per l'edat avançada i la sordesa d'Eduard Fontserè ● Primer intent de represa de la Societat de Biologia amb una conferència de Josep Trueta ● Projecte frustrat de la Diputació de Barcelona de transformar l'IEC en un nou Instituto Catalán San Jorge ● La policia impedeix el sopar de celebració del desè aniversari de la Societat Catalana d'Estudis Històrics ● Publicació de la segona part d'*Els diplomes carolíngis a Catalunya*, de Ramon d'Abadal; dels primers números del *Butlletí de la Societat Catalana d'Estudis Històrics*; dels anuaris de l'IEC de 1952 i 1953 (els darrers publicats fins als anys noranta); de *La sismicitat de Catalunya*, d'Eduard Fontserè, i d'*Els comtats de Pallars i Ribagorça*, tercer volum de la *Catalunya carolíngia*, de Ramon d'Abadal

1957-1961

Tractat de Roma i constitució de la Comunitat Econòmica Europea ● Primeres independències de nous estats africans (Ghana, el 1957; Guinea, el 1958; la majoria, el 1960) ● Posada en òrbita de l'*Sputnik 1* i l'*Explorer I*, els primers satèl·lits artificials ● Any Geofísic Internacional (juny de 1957 - desembre de 1958) ● Guerra hispanomarroquina per l'enclavament d'Ifni ● Inauguració, a París, de la nova seu de la UNESCO, amb el mural *El Sol i la Lluna*, de Joan Miró i Josep Llorens Artigas ● **Mort de Pius XII i elecció de Joan XXIII** ● **Triomf, a Cuba, de la revolució liderada per Fidel Castro** ● Fundació d'ETA al País Basc ● Inauguració de Brasília, la nova capital del Brasil ● Theodore Maiman, físic nord-americà, construeix el primer làser ● Comencen les obres de la presa d'Assuan, sobre el Nil ● Elecció de John F. Kennedy com a president dels EUA ● **Primer vol orbital d'una nau tripulada, el *Vostok I*, amb Iuri Gagarin a bord** ● Construcció del Mur de Berlín ● **Inici de la Guerra del Vietnam** ● Primera conferència dels països no alineats a Belgrad ● Publicació de *Doctor Givago*, de Boris Pasternak; dels quatre volums del *Quartet d'Alexandria*, de Lawrence Durrell; d'*On the road*, de Jack Kerouac; de *Lolita*, de Vladimir Nabokov, i d'*El tambor de llauna*, de Günter Grass ● Estrena dels films *El setè segell*, d'Ingmar Bergman; *Mon oncle*, de Jacques Tati; *À bout de souffle*, de Jean-Luc Godard, i *La dolce vita*, de Federico Fellini ● Palma d'Or del Festival de Canes per a *Viridiana*, de Luis Buñuel

Assemblea lliure d'estudiants a la Universitat de Barcelona ● **Josep M. de Porcioles, alcalde de Barcelona (1957-1973)** ● Inauguració del Camp Nou, del FC Barcelona ● **Es posen a la venda els primers SEAT 600** ● Congrés internacional per a l'organització del mercat europeu de cítrics a València ● Fi de les restriccions elèctriques ● Charles de Gaulle, president de la República Francesa. Implantació de la V República, amb el vot majoritari favorable a la Catalunya del Nord ● **Greus riuades al País Valencià, en particular a València** ● Cas Galinsoga i campanya de boicot a *La Vanguardia* ● Primera emissió de TVE des dels estudis de Miramar, a Barcelona ● **Promulgació, a Espanya, del Pla d'Estabilització** ● Creació, a Barcelona, de l'Escola Superior d'Administració d'Empreses (ESADE) ● Fets del Palau. Empresonament de Jordi Pujol ● Aprovació de la Carta Municipal de Barcelona ● Primera expedició organitzada de veremadors valencians cap a la Catalunya del Nord ● Campanya de reivindicació de l'ensenyament i la normalització de l'ús del català ● **Fundació d'Òmnium Cultural** ● Fundació de Banca Catalana ● **Primers recitals d'Els Setze Jutges** ● Fundació d'EDIGSA, primera empresa discogràfica catalana ● Exposició de Picasso a la Sala Gaspar, de Barcelona ● Estrena de *Primera història d'Esther*, de Salvador Espriu, i d'*Homes i no*, de Manuel de Pedrolo ● Aparició de les revistes *Serra d'Or* (1959) i *Oriflama* i *Cavall Fort* (1961) ● Publicació de *Poesia*, de Josep Carner; del primer volum de *Geografia de Catalunya*, de l'Editorial AEDOS; *Vacances pagades*, de Pere Quart; *La pell de brau*, de Salvador Espriu, i *Bearn*, de Llorenç Villalonga

Incorporació com a membres de Joan Ainaud i de Lasarte, Jaume Vicens i Vives, Josep M. de Casacuberta, J. V. Foix, Francesc de B. Moll, Miquel Coll i Alentorn, Josep Alsina i Bofill i Manuel Sanchis i Guarner ● **Mort de Lluís Faraudó i de Saint-Germain, Carles Riba, Josep M. López i Picó, Jaume Vicens i Vives, Josep M. de Sagarra i Lluís Nicolau d'Olwer** ● **Celebració del cinquantenari al domicili de Lluís Bonet i Garí (30 de desembre de 1957)** ● Jordi Rubió, nou president de la Secció Històrico-Arqueològica ● La policia suspèn la festa anual de 1959 al domicili de Bonet i Garí ● **Elecció de Ramon Aramon com a membre del buró de la Unió Acadèmica Internacional (1959-1968)** ● **Represa de les activitats de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques** ● Josep M. de Sagarra, nou president de la Secció Filològica per la mort de Carles Riba. Mort Sagarra el 1961, Pere Bohigas n'ocupa la presidència ● El *Cartell de premis* es publica per primera vegada en una publicació periòdica (la revista *Serra d'Or*) ● Primer curs de cultura catalana per a estrangers dels Estudis Universitaris Catalans ● **Creació de la Junta Assessoradora per als Estudis de Català (JAEC) per a habilitar professors de llengua catalana**

1962-1966

Inici de l'embargament comercial dels EUA contra Cuba ● Independència d'Algèria ● Concili Vaticà II (1962-1965) ● Primeres emissions de televisió via satèl·lit ● Crisi dels missils a Cuba ● Mort de Joan XXIII i elecció com a papa de Pau V ● Marxa sobre Washington amb Martin Luther King al capdavant ● Tractat de prohibició de proves nuclears a l'atmosfera ● Assassinat del president dels EUA John F. Kennedy ● Sentència de cadena perpètua contra Nelson Mandela ● El Vaticà condemna la píndola anticonceptiva ● El president Johnson signa l'Acta d'Igualtat dels Drets Civils als EUA ● Substitució de Khruixtov per Brejnev al capdavant del Partit Comunista de l'URSS ● Inici dels atacs massius dels EUA contra el Vietnam del Nord ● Inauguració del túnel del Mont Blanc ● Indira Gandhi, primera ministra de l'Índia ● Caiguda accidental de quatre bombes d'hidrogen a Palomares (Andalusia), una de les quals al mar ● Primer aterratge d'un giny no tripulat a la Lluna (*Luna 9*) ● El Vaticà aboleix l'*Índex de llibres prohibits* ● Inici de la Revolució Cultural a la Xina ● Publicació de *Primavera silenciosa*, de Rachel Carson; *L'home unidimensional*, de Herbert Marcuse, i d'*El diable i Margarida*, de Mikhaïl Bulgakov (censurada) ● Estrena dels films *El procés*, d'Orson Welles; *Jules et Jim*, de François Truffaut; *Il Gattopardo*, de Luchino Visconti; *L'evangeli segons Mateu*, de P. P. Passolini; *Zorba, el grec*, de Michalis Cacoyannis; *Doctor Givago*, de David Lean, i *La batalla d'Alger*, de Gillo Pontecorvo

Acabament del *Diccionari català-valencià-balear*, d'Alcover i Moll ● Creació d'Edicions 62 ● Inundacions del Vallès (vuit-centes víctimes, entre morts i desapareguts) ● Fundació de l'Obra Cultural Balear ● Inauguració del Museu Picasso de Barcelona ● Tramesa de prop de deu mil peticions individuals a favor de l'ús del català ● Inundacions a la conca del Ter, en particular a Girona ● Premi del Festival de la Cançó Mediterrània per a la cançó *Se'n va anar* ● Clausura d'Òmnium Cultural ● Actes de celebració dels «Veinticinco años de paz» des del final de la Guerra Civil ● Declaracions de l'abat Escarré, a *Le Monde*, sobre els «Vint-i-cinc anys de pau» i successiu exili ● Fundació de l'Equip Crònica ● Primera Càtedra de Llengua i Literatura Catalanes a la UB ● Creació de l'Associació de Mestres Rosa Sensat ● Constitució del Sindicat Democràtic d'Estudiants de la UB (Caputxinada), amb la presència de Jordi Rubió i d'altres intel·lectuals ● Campanya «Volem bisbes catalans» ● Primers números en català de la revista mallorquina *Lluc* i aparició de la gironina *Presència* i del setmanari *Tele-estel* ● Publicació de *La Catalogne dans l'Espagne moderne*, de Pierre Vilar (1962), i de la traducció catalana corresponent (1964-1968); *Nosaltres, els valencians*, de Joan Fuster; *La plaça del Diamant*, de Mercè Rodoreda; *La lluna i el «Cala Llamp»*, de Baltasar Porcel; *Maragall i la Setmana Tràgica*, de Josep Benet; *Poesia catalana del segle XX*, de Josep M. Castellet i Joaquim Molas; la *Història de la literatura catalana*, de Martí de Riquer, i d'*Els altres catalans*, de Francesc Candel ● Inici dels treballs preparatoris de la *Gran enciclopèdia catalana* ● Estrena d'*Una vella, coneguda olor*, de Josep M. Benet i Jornet ● Estrena de *Los Tarantos*, de Francesc Rovira-Beleta, i de *Fata Morgana*, de Vicenç Aranda

Incorporació com a membres d'Oriol de Bolòs, de Lluís Solé i Sabarís i de Pere Domingo ● Moren Josep R. Bataller, Josep Pijoan, Joaquim Folch i Torres, Pius Font i Quer, Leandre Cervera i August Pi i Sunyer ● Joaquim Carreras i Artau, nou president de la Secció de Ciències, després de la mort de Pius Font i Quer ● Inici de la subvenció d'Òmnium Cultural ● Represa de les activitats de la Societat Catalana de Biologia ● Petició de la Fundació Juan March, de Madrid, que l'IEC designi dos vocals per al jurat del Premi Catalunya ● Primera reunió del Ple de l'IEC al Palau Dalmaes, seu d'Òmnium Cultural ● Represa de la publicació dels *Treballs de la Societat Catalana de Biologia* ● Primers premis per a estudiants de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques i de la Societat Catalana de Biologia ● Ramon Aramon, vicepresident de la Unió Acadèmica Internacional (fins a 1968) ● Creació de la Comissió Lexicogràfica de la Societat Catalana de Biologia ● Entrevistes de Ramon d'Abadal amb diverses autoritats per a legalitzar l'IEC ● Informe de Martí de Riquer al IX Consejo Nacional del Movimiento sobre l'IEC ● Projecte de bases de la Diputació de Barcelona per al reconeixement de l'IEC ● Publicació dels primers fulls d'addicions i esmenes de la Secció Filològica al *Diccionari general de la llengua catalana* i dels *Fulls Lexicogràfics* de la Societat Catalana de Biologia (revisats per la Secció Filològica) ● La subvenció d'Òmnium Cultural supera per primer cop el milió de pessetes ● Publicació del *Nomenclàtor general del País Valencià*, de Manuel Sanchis i Guarner; de la *Flora del Segrià i l'Urgell*, de Francesc Masclans, i d'*Algues aquàtiques del Parc d'Aigües Tortes*, de M. Antònia Massanell

1967-1971

Naufragi del *Torrey Canyon* i primera gran marea negra ● Cop d'estat dels coronels a Grècia ● Guerra de Biafra ● **Guerra dels Sis Dies a Palestina** ● Captura i mort de Che Guevara a Bolívia ● **Primer trasplantament de cor** ● Descobriment dels púlsars ● Primavera de Praga i invasió de Txecoslovàquia per forces del Pacte de Varsòvia ● Assassinat de Martin Luther King ● **Maig del 68 a França** ● Assassinat de Robert Kennedy ● Matança de Tlatelolco, a Mèxic ● Richard Nixon, elegit president dels EUA ● **Primer aterratge tripulat a la Lluna** ● Festival de Woodstock ● Cop d'estat de Moammar al-Gaddafi a Líbia ● Fi de la Revolució Cultural a la Xina ● Entrada en vigor del Tractat de la No-prolifерació d'Armes Nuclears ● Descobriment dels jaciments de petroli de la mar del Nord ● Festival de l'illa de Wight ● Primeres projeccions públiques amb el sistema IMAX ● Elecció de Salvador Allende com a president de Xile ● Procés de Burgos contra militants d'ETA ● Inauguració oficial de la presa d'Assuan ● Inici de la guerra de separació de Bangla Desh ● Nacionalització, a Xile, de la mineria del coure ● **Estrena, a l'ONU, de l'*Himne a les Nacions Unides*, de Pau Casals** ● Aixecament dels khmers rojos a Cambodja ● **Comercialització dels primers microprocessadors** ● Publicació de *Cien años de soledad*, de G. García Márquez, i d'*El medi és el missatge*, de H. M. McLuhan ● Estrena de *2001, una odissea de l'espai*, de Stanley Kubrick; d'*El planeta dels simis*, de Franklin J. Schaffner, i de *Petit gran home*, d'Arthur Penn

Primeres disposicions de la Diputació de Barcelona favorables al restabliment de l'ensenyament del català ● Josep M. Muller i d'Abadal, president de la Diputació de Barcelona (1967-1973) ● Segrest de la Mare de Déu de Núria ● **Legalització d'Òmnium Cultural i reobertura del Palau Dalmasas** ● Exposició d'homenatge a Prat de la Riba organitzada per la Diputació de Barcelona ● Creació, a València, de l'editorial 3 i 4 ● **Aparició dels primers fascicles de la *Gran enciclopèdia catalana*** ● Fundació de la primera escola privada catalana al País Valencià ● Georges Pompidou, president de la República Francesa (1969-1974) ● Creació del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes ● **Primera Universitat Catalana d'Estiu a Prada** ● Campanyes «Català a l'escola» i «Llegiu llibres en català», d'Òmnium Cultural ● Primer Festival Popular de Poesia Catalana al Gran Price de Barcelona ● Primera edició de les Sis Hores de Cançó a Canet de Mar ● Tancada d'intel·lectuals a Montserrat en protesta pel Procés de Burgos ● **Establiment, a Andorra, del sufragi universal femení i de la majoria d'edat als vint-i-un anys** ● Constitució de la Universitat Politècnica de Barcelona (avui, de Catalunya) ● Inici, a València, de les activitats del Secretariat de l'Ensenyament de l'Idioma ● Primera convocatòria dels Premis Octubre ● Primer Congrés d'Història del País Valencià ● **Constitució de l'Assemblea de Catalunya** ● Publicació de *Totes les bèsties de càrrega*, de Manuel de Pedrolo; de *Les dones i els dies*, de Gabriel Ferrater; de *El dia que va morir Marilyn*, de Terenci Moix; d'*Els miralls*, de Pere Gimferrer; de *Molta roba i poc sabó*, de Montserrat Roig, i de *La clau que obri tots els panys*, de Vicent Andrés Estellés

Incorporació com a membres de Josep Teixidor, Eduard Valentí i Fiol, Pau Vila, Alexandre Galí, Joan Sardà i Dexeus, Antoni M. Badia i Margarit, Ramon Trias i Fargas, Eusebi Colomer, Ramon Faus i Esteve, Josep M. Font i Rius i Manuel Mundó ● Mort de Joaquim Carreras i Artau, Higiní Anglès, Alexandre Galí, Josep Carner, Eduard Fontserè, Ramon d'Abadal, Ferran Soldevila, Josep de C. Serra i Ràfols i Eduard Valentí i Fiol ● Iniciativa conjunta amb les acadèmies amb seu a Barcelona per a demanar al Ministeri d'Educació l'ensenyament oficial de la llengua catalana ● Homenatge del SDEUB a Jordi Rubió a la Facultat de Dret. Detenció de Miquel Coll i Alentorn i Joan Coromines, que és expulsat ● Recuperació de la seu del Palau Dalmasas ● Autodissolució de l'Agrupació Cultural Minerva ● **Primera reforma dels Estatuts (1968):** elecció per un màxim de dos mandats consecutius de dos anys de president, vicepresident i tresorer. Jordi Rubió, primer president de l'IEC elegit d'acord amb els nous Estatuts ● **Constitució de la Secció de Filosofia i Ciències Socials. Ramon Faus i Esteve, primer president de la Secció** ● Primer cursat monogràfic per a estudiants de la Societat Catalana de Biologia ● Primeres concessions de borses d'estudi ● Constitució de la Societat Catalana d'Estudis Litúrgics ● **Primer Premi d'Honor de les Lletres Catalanes per a Jordi Rubió** ● Convocatòria de les borses d'estudi Maria Macià (una per secció) ● Publicació del primer directori de la Societat Catalana de Biologia ● Pere Domingo, president (1970-1974) ● Projecte de conveni amb la Diputació de Barcelona ● Convocatòria de les primeres borses d'estudi de la Secció de Ciències i la de Filosofia i Ciències Socials

1972-1976

Món

Independència de Bangla Desh ● Publicació de l'informe del Club de Roma *Els límits del creixement* ● Posada en òrbita del *Landsat I*, primer satèl·lit d'observació de la Terra ● Signatura dels acords SALT ● Primers telèfons mòbils ● Descobriments de les tècniques per a l'obtenció de DNA recombinant ● Cop d'estat d'Augusto Pinochet a Xile. Mort de Salvador Allende ● Juan Domingo Perón, elegit president de l'Argentina ● Guerra del Yom Kippur ● Inici de la primera crisi del petroli ● Revolució dels Clavells i fi de la dictadura a Portugal. Independència de les colònies portugueses ● Caiguda de la junta militar grega ● Dimissió de Richard Nixon ● Comercialització dels primers microprocessadors ● Els khmers rojos ocupen Phnom Penh. Pol Pot, primer ministre de Cambodja ● Final de la Guerra del Vietnam ● Reobertura del canal de Suez ● Primera cimera del G-7 ● Marxa Verda i retirada espanyola del Sàhara occidental ● Cop d'estat militar a l'Argentina ● Disturbis de Soweto, a Sud-àfrica ● Mort de Mao Zedong ● Creació de Microsoft ● Publicació d'*Arxipèlag Gulag*, d'Aleksandr Soljenitsin ● Estrena de les pel·lícules *El padrí*, de Francis Ford Coppola; *L'últim tango a París*, de Bernardo Bertolucci; *Cabaret*, de Bob Fosse; *Dersu Uzala*, d'Akira Kurosawa; *Algú va volar sobre el niu del cucut*, de Milos Forman; *Barry Lindon*, de Stanley Kubrick, *Tots els homes del president*, d'Alan J. Pakula, i *Novecento*, de Bernardo Bertolucci

Països Catalans

Posada en funcionament de la central nuclear Vandellòs I ● Campanya contra la instal·lació al Garraf d'un abocador d'escombraries ● Joan Antoni Samaranch, president de la Diputació de Barcelona ● Debut de Johan Cruyff en el FC Barcelona ● Detenció dels 113 de l'Assemblea de Catalunya ● Recuperació del nom de la Biblioteca de Catalunya ● Creació de la Corporació Metropolitana de Barcelona ● Valéry Giscard d'Estaing, president de la República Francesa (1974-1981) ● Estrena del pont aeri Madrid-Barcelona ● Inauguració del Teatre Museu Dalí, de Figueres ● Mort en atemptat del vicepresident del Govern espanyol Luis Carrero Blanco ● Execució de Salvador Puig Antich ● Congrés de Cultura Catalana (1975-1977) ● Inauguració de la seu de la Fundació Miró de Barcelona ● Darreres execucions del franquisme, una a Catalunya ● Mort del general Francisco Franco. Joan Carles I, rei d'Espanya ● Creació del Consell de Forces Polítiques de Catalunya ● Aprovació del Pla Comarcal d'Ordenació Urbana de Barcelona ● Primer número del diari *Avui* ● Neix Ràdio 4, la primera a emetre íntegrament en català d'ençà de 1939 ● Primeres Jornades Catalanes de la Dona ● Adolfo Suárez, nou president del Govern espanyol ● Marxa de la Llibertat ● Primera celebració permesa de l'Onze de Setembre (cent mil participants a Sant Boi de Llobregat) ● Convocatòria del referèndum sobre la reforma política a Espanya ● Fundació del Teatre Lliure a Barcelona ● El manifest per a l'ús oficial del català als Països Catalans rep prop de quatre-cents mil signatures ● Estrena de *Sega cega*, de Josep Gandia, i *La ciutat cremada*, d'Antoni Ribas

IEC

Incorporació com a membres de Josep Trueta, de Joan Bastardas, d'Enric Casassas, de Jordi Carbonell, de Raimon Noguera i d'Emili Giralt ● Mort de Ramon Jardí, d'Antoni Griera, de Pere Bosch i Gimpera i d'Agustí Duran i Sanpere ● Represa de les activitats de la Institució Catalana d'Història Natural ● Convocatòria de les primeres borses d'estudi de la Institució Catalana d'Història Natural (ICHN), la Societat Catalana de Biologia (SCB) i la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques (SCCFQM) ● Reunió del buró del Consell Internacional de Ciències Històriques a la seu de l'IEC (Palau Dalmaes) ● Manifest de Prada «El català, llengua d'expressió científica» ● Constitució de la Societat Catalana de Musicologia ● Josep Alsina i Bofill, elegit president (1974-1978) ● Represa de la publicació del *Butlletí de la ICHN* ● Primera sessió conjunta de la SCB i la ICHN a l'Institut d'Investigacions Pesqueres (CSIC) de Barcelona ● La Diputació de Barcelona destina una partida de dos milions de pessetes del seu pressupost de 1975 a l'IEC ● Constitució de la Coordinadora Lexicogràfica de Ciències entre la SCB, la SCCFQM i la ICHN ● Primers seminaris especialitzats universitaris de la ICHN ● Sessió conjunta de la SCB i la ICHN a Banyuls de la Marenda ● Publicació de *Natura, ús o abús?: Llibre blanc de la gestió de la natura als Països Catalans*, promogut per la ICHN ● Represa, a Perpinyà (amb el desè), dels congressos de Metges i Biòlegs de Llengua Catalana, promoguda per l'Acadèmia de Ciències Mèdiques i la SCB ● Sessió conjunta de la SCB i la ICHN a Mallorca i Cabrera ● Creació de les seccions de Física, Química, Matemàtiques i Enginyeria de la SCCFQM ● Primeres subvencions de l'Ajuntament de Barcelona i de La Caixa ● Reial decret de reconeixement de l'IEC

1977-1981

Gran apagada de Nova York (vint-i-cinc hores sense electricitat) ● Segrest i assassinat d'Aldo Moro ● **Naixement del primer nadó concebut per fecundació *in vitro*** ● Mort de Pau VI i elecció de Joan Pau I i Joan Pau II ● Acords de Camp David entre Egipte i Israel ● Invasió de Cambodja per forces vietnamites i retirada dels khmers rojos de Phnom Penh ● **Derrocament del xa Reza Pahlevi i accés al poder de l'aiatol·là Khomeini a l'Iran** ● Accident nuclear a la central nord-americana de Three Mile Island (Pennsilvània, EUA) ● Elecció de Margaret Thatcher com a cap del Govern britànic ● Signatura dels acords SALT II ● Els sandinistes prenen el poder a Nicaragua ● Inici de la crisi dels ostatges de l'ambaixada americana a Teheran ● **Invasió d'Afganistan per forces soviètiques** ● Mort del president de Iugoslàvia Josip Broz, *Tito* ● Erupció del volcà Mount Saint Helens, a l'estat de Washington (EUA) ● **Inici de la Guerra Iran-Iraq** ● Elecció de Ronald Reagan com a president dels EUA ● Assassinat de John Lennon ● **Primer vol d'un transbordador espacial (*Columbia*)** ● Atemptat de Mehmet Ali Agca contra Joan Pau II ● Publicació d'*El nom de la rosa*, d'Umberto Eco ● Estrena de *La guerra de les galàxies*, de George Lucas; d'*Encontres a la tercera fase*, de Steven Spielberg; d'*Apocalypse now*, de Francis Ford Coppola, i d'*A la recerca del foc*, de Jean-Jacques Annaud

Primeres eleccions democràtiques a Espanya després de la dictadura franquista. Adolfo Suárez, cap del Govern espanyol ● Gran manifestació de l'Onze de Setembre de 1977 ● **Retorn del president Tarradellas i restauració (provisional) de la Generalitat de Catalunya** ● Multitudinària Diada per l'Autonomia a Ciutat de Mallorca ● **Promulgació de la Llei de nacionalitat andorrana** ● Cloenda del Congrés de Cultura Catalana i publicació del *Manifest de la cultura catalana* i de les conclusions del Congrés ● Campanya per la llibertat d'expressió per la detenció d'Albert Boadella ● L'Ajuntament de Perpinyà crea el Centre de Documentació i Animació de la Cultura Catalana ● Primeres eleccions sindicals lliures a l'Estat espanyol ● Creació d'Acció Cultural del País Valencià ● Celebració del Tercer Congrés Universitari Català ● **Aprovació de la Constitució espanyola de 1978** ● Primeres eleccions municipals després del franquisme ● **Aprovació de l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 1979** ● **Primeres eleccions al Parlament de Catalunya. Jordi Pujol, president de la Generalitat** ● Aparició de la revista *Ciència* ● Inici de la publicació del *Diccionari etimològic i complementari de la llengua catalana*, de Joan Coromines ● **Inici de la separació de poders a Andorra amb la constitució del primer Consell Executiu** ● **Intent de cop d'estat (23 F); tancs al carrer a València** ● Creació de la CIRIT ● François Mitterrand, president de la República Francesa (1981-1995) ● Publicació d'*Uf, va dir ell*, de Quim Monzó, i del *Diccionari de la literatura catalana*, de Josep Massot i Joaquim Molas ● Estrena d'*Antaviana*, de Dagoll Dagom, amb textos de Pere Calders i música de Jaume Sisa

Mort de Josep Trueta; d'Antoni Esteve i Subirana; de Pere Domingo; de Pau Vila; de Manuel Sanchis i Guarner i d'Antoni Comas ● **Recuperació de la seu de la Casa de Convalescència (1977)** ● Reconstrucció de la Societat Catalana d'Estudis Jurídics, Econòmics i Socials i refundació de la de Filosofia ● Constitució dels Amics de l'Art Romànic, l'Associació Catalana de Sociologia, la de Ciències de l'Alimentació, la Societat Catalana d'Economia, la d'Ordenació del Territori, la d'Estudis Clàssics i la d'Estudis Numismàtics ● Celebració de la festa anual de 1977 a l'auditori de la Biblioteca de Catalunya. A partir de 1978, a la Casa de Convalescència, amb la presència del president Tarradellas; la de 1980, amb la presència del president Pujol ● Col·loqui Internacional d'Energia Solar ● Proposta d'organització de la recerca científica a Catalunya ● Represa de la publicació dels *Treballs de la Institució Catalana d'Història Natural* ● Joan Ainaud i de Lasarte, president (1978-1982) ● **Primera ampliació de la Secció Històrico-Arqueològica i de la de Ciències amb vint-i-un membres agregats** ● Inici de la publicació de la *Revista Catalana de Geografia*, de la Societat Catalana de Geografia; la *Miscel·lània Litúrgica Catalana*, de la Societat Catalana d'Estudis Litúrgics, i dels *Treballs de Física*, de la Secció de Física de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques ● I Congrés Internacional de Tècniques Analítiques en Química Ambiental (en col·laboració amb Expoquímica) ● **Primera reunió del Patronat de la Biblioteca de Catalunya amb la presència de l'IEC** ● Darrera subvenció d'Òmnium Cultural i primeres partides específiques destinades a l'IEC del Ministeri de Cultura i de la Generalitat de Catalunya ● Primeres Jornades Catalanes de Sociologia

1982-1986

Món

Guerra de les Malvines ● Acabament de l'evacuació de la península de Sinai per l'exèrcit israelià ● Israel ocupa el sud del Líban ● **Comercialització dels primers ordinadors personals per IBM i dels primers Apple Macintosh** ● Mort de Leonid Brejnev. Breus mandats de Iuri Andròpov i Konstantin Txernenko i arribada a la secretaria general del PCUS de Mikhaïl Gorbatxov ● Primera implantació permanent d'un cor artificial ● **Creació d'Internet** ● **Descobriment i primera descripció del virus de la sida** ● Restauració de la democràcia a l'Argentina ● **Sortida al mercat dels programaris Word i Windows, de Microsoft, i inici del desenvolupament del sistema operatiu GNU (programari lliure)** ● Assassinat d'Indira Gandhi ● Catàstrofe de Bhopal ● Fam generalitzada a Etiòpia ● **Descobriment del «forat» de la capa d'ozó** ● Enfonsament del vaixell de Greenpeace *Rainbow Warrior* al port d'Auckland (Nova Zelanda) ● El *Voyager II* arriba al seu màxim acostament al planeta Urà ● **Primer virus informàtic** ● Accident del transbordador espacial *Challenger* ● Segon acostament a la Terra del cometa Halley en el segle XX ● Posada en òrbita de l'estació espacial Mir ● Assassinat d'Olof Palme ● Catàstrofe nuclear de Txernòbil ● Inici de la primera Intifada als territoris palestins ocupats ● Estrena d'*ET*, de Steven Spielberg; de *Blade runner*, de Ridley Scott; de *Paris, Texas*, de Wim Wenders; d'*Amadeus*, de Milos Forman, i de *Ran*, d'Akira Kurosawa

Països Catalans

Victòria del PSOE (del PSC-PSOE a Catalunya) a les eleccions legislatives espanyoles ● Publicació del *Diccionari de la llengua catalana*, d'Enciclopèdia Catalana ● Barcelona i València, seus del campionat del món de futbol que es disputa a Espanya. Acte inaugural al Camp Nou ● **Aprovació i entrada en vigor dels estatuts d'autonomia de 1982 del País Valencià i de les Illes Balears** ● Ensorrament de la presa de Tous i greus inundacions a la Ribera de Xúquer ● Visita del papa Joan Pau II a Montserrat, Barcelona i València ● Crisi de Banca Catalana ● Destrucció, en un incendi, del Gran Teatre de la Passió d'Olesa de Montserrat ● **El Parlament de Catalunya aprova la primera Llei de normalització lingüística** ● Entrada en funcionament de la central nuclear Ascó II ● Primeres emissions de Catalunya Ràdio ● **El Parlament valencià aprova la Llei d'ús i ensenyament del valencià** ● Col·loqui Internacional sobre la Renaixença, a Barcelona ● **Inici de les emissions regulars de TV3** ● Naixement, a la Clínica Dexeus, del primer nadó concebut per fecundació *in vitro* a l'Estat espanyol ● Arribada al cim de l'Everest de la primera expedició catalana ● Entrada a l'OTAN de l'Estat espanyol ● Llei (espanyola) de foment i coordinació general de la recerca científica i tècnica ● **Designació de Barcelona com a seu dels XXV Jocs Olímpics** ● Celebració del II Congrés Internacional de la Llengua Catalana ● **Incorporació a la Comunitat Europea de l'Estat espanyol** ● Amb motiu del setanta-cinquè aniversari (1986) de la Volta Ciclista a Catalunya, una de les etapes es fa a l'Alguer

IEC

Mort de Jordi Rubió i Balaguer, Josep M. de Casacuberta i Lluís Solé i Sabarís ● Enric Casassas, president (1982-1987) ● **Inauguració de les noves instal·lacions de l'IEC a la Casa de Convalescència restaurada** ● Encàrrec de la Generalitat de Catalunya d'elaborar el *Llibre blanc de la recerca a Catalunya* i primer lliurament de resultats ● Creació del Laboratori d'Estudis Geofísics Eduard Fontserè, el Centre de Recerca Matemàtica, el Centre d'Art Romànic Català, el Centre d'Estudis i Desenvolupaments Informàtics, el Laboratori de Datació per Radiocarboni i el Laboratori de Radiologia Ambiental ● Cinquantè aniversari de la Societat Catalana de Ciències Físiques, Químiques i Matemàtiques ● Llegat de Mercè Rodoreda ● Jordi Carbonell, secretari general adjunt ● **Publicació del primer volum del «Corpus Vasorum Antiquorum» (conjuntament amb la Unió Acadèmica Internacional)** ● Fundació de la Societat Catalana de Pedagogia, de Comunicació, de Física, de Química, de Matemàtiques, de Tecnologia, d'Economia i de Llengua i Literatura ● Adscripció com a filial de la Institució Catalana d'Estudis Agraris ● Inici de la publicació de les *Obres completes* de Jordi Rubió i Balaguer ● Publicació de la primera *Memòria* d'activitats ● **Publicació del primer volum del «Corpus Vitrearum Medii Aevi» (sota els auspicis del Comitè Internacional d'Història de l'Art i de la Unió Acadèmica Internacional)** ● Inici del projecte *Diccionari del català contemporani* ● **Constitució del TERMCAT, en col·laboració amb el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya** ● Represa de les activitats de la Societat Catalana d'Estudis Històrics

1987-1991

Aparició de la supernova 1987A, la primera observable a ull nu des de 1604 ● **Aprovació de l'Acta Única Europea** ● **Publicació de l'informe Brundtland, *El nostre futur comú*** ● Dilluns negre a la borsa de Nova York; caigudes en cadena a totes les borses del món ● Invenció del disc compacte digital ● **Signatura del Protocol de Montreal sobre protecció de la capa d'ozó** ● Retirada soviètica de l'Afganistan ● Fi de la Guerra Iran-Iraq ● **Atemptat de Lockerbie (Escòcia)** contra un avió de la Pan Am ● Mort de l'emperador del Japó Hirohito; Akihito, nou emperador ● Fàtua contra Salman Rushdie ● **Primeres posades en òrbita dels satèl·lits del sistema de posicionament global (GPS)** ● Catàstrofe de l'*Exxon Valdez* ● Manifestacions i matança de Tiananmen, a Pequín ● **Enderrocament del Mur de Berlín i reunificació alemanya** ● Legalització del Congrés Nacional Africà; alliberament de Nelson Mandela a Sud-àfrica ● **Col·lapse de l'URSS** ● Posada en òrbita del telescopi espacial *Hubble* ● L'Exèrcit iraquí ocupa Kuwait ● **Tim Berners-Lee publica la primera pàgina web** ● John Major succeeix Margaret Thatcher ● Guerra del Golf ● Erupció del volcà Pinatubo ● Descomposició de Iugoslàvia ● Cop d'estat frustrat contra Mikhaïl Gorbatxov; independència de totes les repúbliques de l'URSS ● Estrena d'*El darrer emperador*, de Bernardo Bertolucci, i *El silenci dels anyells*, de Jonathan Demme

Refundació de la Institució de les Lletres Catalanes ● **Atemptat d'ETA a l'Hipercor de Barcelona** ● **Federico Mayor Zaragoza, elegit director general de la UNESCO** ● Entrada en funcionament de la central nuclear Vandellòs II ● El Montgó, el penyal d'Ifac i el carrascar de la Font Roja declarats parcs naturals ● Creació, a Sabadell, de l'Orquestra Simfònica del Vallès ● **Implantació de la primera base espanyola a l'Antàrtida, sota la direcció de Josefina Castellví** ● Vaga general del 14-D ● Inici de les emissions de Canal 9 al País Valencià ● **Llei de consells insulars a les Illes** ● El Parlament de Catalunya crea la Universitat Pompeu Fabra, la de Lleida, la de Girona i la Rovira i Virgili ● Creació, a Figueres, de l'Orquestra de Cambra de l'Empordà ● Creació, a Barcelona, de la Fundació Tàpies ● Inauguració del Palau Sant Jordi, d'Arata Isozaki ● Compilació del dret civil de les Illes Balears ● **Atemptats de Terra Lliure** contra els jutjats de Manresa, Terrassa i Badalona ● Enfonsament, al barri del Turó de la Peira, a Barcelona, del primer edifici on es detecta alumini ● La Vall d'Aran recupera el Conselh Generau ● L'arxipèlag de Cabrera declarat parc nacional marítimoterrestre ● Publicació de *Camí de sirga*, de Jesús Moncada; d'*El jardí dels set crepuscles*, de Miquel de Palol, i del *Diccionari enciclopèdic de medicina* ● Estrena d'*El complot dels anells*, de Francesc Bellmunt; *El llarg hivern*, de Jaime Camino, i *Ho sap el ministre?*, de Josep M. Forn

Incorporació de seixanta-nou membres nous ● Mort de J. V. Foix, Ramon Faus i Esteve, Josep Teixidor, Ramon Trias i Fargas, Josep M. Fontboté, Miquel Coll i Alentorn, Raimon Noguera i Francesc de B. Moll ● Reunió, a la seu de l'IEC, del buró de la Unió Acadèmica Internacional ● Emili Giralt, president (1987-1995) ● **Creació del Consorci de la Biblioteca de Catalunya** ● Creació del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals, amb la Generalitat de Catalunya, la Universitat de Barcelona i la Universitat Autònoma de Barcelona ● **Aprovació dels nous Estatuts de 1988** ● Conveni amb la Generalitat de Catalunya ● Conveni amb la Secretaria d'Estat d'Universitats i Recerca per a la confecció del Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana ● Inauguració del Jardí Mercè Rodoreda ● **Creació de la Secció de Ciències Biològiques i la de Ciències i Tecnologia, per subdivisió de la Secció de Ciències** ● **Primer Consell Permanent elegit d'acord amb els nous Estatuts, incloent-hi els presidents de les seccions. Jubilació de Ramon Aramon. Manuel Castellet, nou secretari general** ● Lliurament a la Biblioteca de Catalunya de totes les publicacions (vint mil volums) rebudes en intercanvi per l'IEC de 1939 a 1989 ● Posada en marxa de l'*Atles lingüístic del domini català* ● Presentació del llibre blanc *La recerca científica i tecnològica a Catalunya, 1990* ● Declaració de la Secció Filològica sobre la unitat de la llengua ● Fundació de la Societat Catalana d'Història de la Ciència i de la Tècnica ● Primer Congrés Català de Geografia ● Connexió de l'IEC al Centre de Supercomputació de Catalunya (CESCA) ● Constitució de la Fundació Ferran Sunyer i Balaguer

1992-1996

Món

Boutros Boutros Ghali, nou secretari general de les Nacions Unides ● Guerra a Bòsnia i Hercegovina ● **Signatura, a Maastricht, del tractat fundacional de la Unió Europea** ● Inici dels enfrontaments, a Algèria, entre islamistes i el Govern militar ● **Cimera de la Terra a Rio de Janeiro** ● Bill Clinton, president dels EUA ● **El CERN posa en funcionament el World Wide Web** ● **Primeres eleccions democràtiques a Sud-àfrica** ● Implantació de l'Autoritat Palestina a la franja de Gaza i Cisjordània ● Genocidi dels tutsis pels hutus a Ruanda (desfermat per l'assassinat dels presidents de Ruanda i de Burundi) ● Inauguració del túnel del canal de la Mànega ● Nelson Mandela, president de Sud-àfrica ● Posada en òrbita dels darrers satèl·lits del sistema de posicionament global (GPS), iniciada el 1989 ● Primera obtenció d'un concentrat de Bose-Einstein ● Assassinat de Yitzhak Rabin ● **Primers diagnòstics d'encefalopatia espongiforme (malaltia de les vaques boges) en humans al Regne Unit** ● Naixement de l'ovella Dolly, el primer mamífer engendrat per clonació ● Posada en circulació comercial del DVD ● **Primera seqüenciació del genoma d'un organisme eucariota: el llevat *Sacharomyces cerevisiae*** ● Publicació de *Breu història del temps*, de Stephen Hawking ● Estrena de *Sense perdó*, de Clint Eastwood; *Jurassic Park*, de Steven Spielberg, i *Terra i llibertat*, de Ken Loach

Països Catalans

Inauguració de la seu de la Fundació Miró de Palma, de Rafael Moneo ● El FC Barcelona guanya la Copa d'Europa a Wembley ● **Jocs Olímpics de Barcelona** ● Primera edició de *La marató de TV3*, dedicada a la leucèmia ● **Inici del I Pla de Recerca de Catalunya** ● **Entrada en vigor del Tractat de Maastricht** ● **Aprovació, en referèndum, de la primera Constitució andorrana i ingrés d'Andorra a l'ONU** ● **Menorca, declarada reserva de biosfera per la UNESCO** ● Conferència de la Federació Internacional d'Associacions de Bibliotecaris i de Biblioteques a Barcelona ● Llei del sistema bibliotecari de Catalunya ● Incendi del Gran Teatre del Liceu a Barcelona ● **La llengua catalana, la desena més traduïda al món, segons un informe de la UNESCO** ● Jacques Chirac, president de la República Francesa (1995-2007) ● Primeres emissions per satèl·lit de Televisió de Catalunya i de Catalunya Ràdio ● Creació dels primers proveïdors de serveis d'Internet als Països Catalans ● Dissolució de Terra Lliure ● **Celebració de la Conferència Ministerial Euromediterrània a Barcelona** ● Primer web en català a l'Alguer ● Primeres emissions de Catalunya Ràdio a través de la Xarxa ● Atemptats d'ETA a l'aeroport de Reus, Salou i Cambrils ● **Creació del Servei de Meteorologia de Catalunya** ● Creació del Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya (CCUC) ● La UNESCO declara patrimoni de la humanitat la Llotja de València ● José M. Aznar, president del Govern espanyol (1996-2004) ● Inici de la publicació de les *Obres completes* de Miquel Batllori

IEC

Incorporació de trenta-vuit membres nous ● Mort de Joan Fuster, Lluís Casassas, Josep Alsina i Bofill, Josep M. Llompart, Joan Ainaud i de Lasarte, Joan Sardà i Dexeus, Miquel Tarradell, Josep M. Vilaseca i Marcet i Lluís Figa i Faura ● Taula rodona sobre el projecte d'instal·lació a Catalunya d'un sincrotró ● **Constitució de la Fundació Mercè Rodoreda** ● Signatura del *Manifest en defensa del dret civil català* ● Taula rodona sobre química fina ● Incorporació com a filial de l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació ● Debat sobre el Tractat de Maastricht ● **Aprovació del document *El paper de l'IEC en la recerca científica. Activitats de les seccions i de llurs membres*** ● Primeres jornades científiques de l'IEC («Llenguatge, cognició i computació») ● **Primera edició del *Diccionari de la llengua catalana*** ● Conveni amb la Generalitat de Catalunya per a l'e-laboració de reports sectorials sobre la recerca a Catalunya ● **Debat sobre les societats filials i les seves relacions amb l'IEC** ● Publicació del tercer volum de l'*Epistolari de M. Milà i Fontanals*, a cura de Lluís Nicolau d'Olwer ● Publicació del llibre *La Casa de Convalescència (1629-1680), seu de l'IEC* ● Constitució de la Societat Catalana d'Estudis Hebraics i la d'Estudis Jurídics ● Manuel Castellet, president (1995-2002) ● Homenatge a Ferran Soldevila ● Declaració sobre la unitat de la llengua ● **Publicació del volum 100 dels «Arxius de la Secció de Ciències»** ● Aparició de la revista TECA, de l'Associació Catalana de Ciències de l'Alimentació ● Primeres proves Cangur de matemàtiques per a joves, organitzades per la Societat Catalana de Matemàtiques

1997-2001

Tony Blair, primer ministre del Regne Unit ● **Tercera conferència de les parts del Conveni de les Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic a Kyoto (Conferència de Kyoto)** ● Primers *weblogs* (actualment anomenats *blocs* o *blogs*) ● **Acords de Divendres Sant a Irlanda del Nord** ● Proves nuclears a l'Índia i al Pakistan ● Gerhard Schröder, canceller d'Alemanya ● **Creació de Google** ● Presentació, a Sud-àfrica, de l'informe de la Comissió per a la Veritat i la Reconciliació ● Guerra de Kosovo ● *L'últim sopar*, de Leonardo da Vinci, torna a ser mostrat al públic ● Primera gran manifestació antiglobalització a Seattle ● El canal de Panamà passa a la sobirania panamenya ● Vladimir Putin succeeix Boris Ieltsin com a president de Rússia ● Un Concorde d'Air France s'estavella a l'aeroport de Roissy - Charles de Gaulle en enlairar-se (cent tretze morts) ● Inici de la segona Intifada a Palestina ● Primera seqüenciació del genoma d'una planta (*Arabidopsis thaliana*) ● George W. Bush, elegit president dels EUA ● **Posada en línia de l'enciclopèdia Wikipedia** ● Silvio Berlusconi, cap del Govern italià ● **Atemptats de l'11-S als EUA** ● Caiguda del règim dels talibans a l'Afganistan ● Publicació dels primers títols de *Harry Potter*, de J. K. Rowling ● Estrena de *Titanic*, de James Cameron, i *La vida és bella*, de Roberto Benigni

Commemoració del set-centè aniversari de la fundació de la Universitat de Lleida ● **Inauguració del Teatre Nacional de Catalunya** ● Greus inundacions al sud del País Valencià ● Inauguració de l'Eix Transversal de Catalunya ● Inici de la publicació de la *Correspondència*, de Joan Fuster ● **Implantació a la Catalunya del Nord (com a tot França) de la jornada de trenta-cinc hores setmanals** ● Comença a publicar-se l'edició en català d'*El Periódico de Catalunya* ● **Creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua** ● **Entrada en vigor de l'euro com a unitat monetària** ● Eleccions al Parlament balear; victòria del Pacte de Progrés: Francesc Antich (PSIB-PSOE), elegit president (1999-2003) ● Aprovació del Pla Hidrològic Nacional ● Assassinat d'Ernest Lluch per ETA ● Inauguració del Museu de les Ciències Príncep Felip a València ● **Creació de la Viquipèdia (versió catalana de la Wikipedia) a Internet** ● Introducció de l'anomenada *ecotaxa* a les Illes Balears ● **Eleccions parlamentàries a Andorra; victòria de la Unió Liberal de Marc Forné** ● La UNESCO declara patrimoni de la humanitat el Palau de la Música Catalana, l'Hospital de Sant Pau de Barcelona, l'art rupestre llevantí de l'arc mediterrani de la península Ibèrica, la ciutat de Tarragona i el palmerar d'Elx, i obra mestra del patrimoni oral i immaterial de la humanitat d'Elx ● Estrena d'*Amic/Amat*, de Ventura Pons; *El mar*, d'Agustí Villaronga, i *En construcció*, de José Luis Guerín

Incorporació de vint-i-dos membres nous ● Mort de Joan Coromines, d'Eusebi Colomer, de Lluís Folch i Camarasa, de M. Àngels Anglada, de Ramon Aramon, d'Enric Casassas, de Josep Roca-Pons i de Marc-Aureli Vila ● Primeres compareixences del president de l'IEC davant del Parlament de Catalunya i el Senat espanyol ● Actes commemoratius dels noranta anys de l'IEC ● Donació d'una col·lecció de publicacions de l'IEC al Colegio de Jalisco (Mèxic) ● Conveni amb la Universitat de les Illes Balears ● Cicle de conferències «Presentis i futurs de les arts a Catalunya» ● **Restauració i condicionament de la seu de la Casa de Convalescència i instal·lació de les filials als nous locals del carrer de M. Aurèlia Capmany** ● **Centenari de la Institució Catalana d'Història Natural** ● **Inauguració de les seus territorials de Perpinyà i Castelló de la Plana** ● Inici de la publicació de la revista *Contributions to Science* i represa dels *Estudis Romànics* ● Celebracions de l'Any de les Matemàtiques ● Cursos de dret civil català a Barcelona i Reus, organitzats per la Societat Catalana d'Estudis Jurídics ● Jornades de la Secció Filològica a l'Alguer ● Adscripció com a filial de la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana ● Publicació del *Catàleg de publicacions, 1907-1996*; de *La Mancomunitat de Catalunya i l'autonomia*; de les *Obres completes* de Prat de la Riba; dels primers volums de la col·lecció «Clàssics de la Ciència»; de *Cent anys de passió per la natura: Una història de la ICHN*, de Josep M. Camarasa; del *Fons d'art de l'IEC (1995-2001)*; de *L'aportació cultural i científica de l'Institut d'Estudis Catalans (1907-1997)*, i del primer volum de l'*Atles lingüístic del domini català*

2002-2006

Món

Cimera de la Terra a Johannesburg ● Naufragi del petrolier *Prestige*, davant de les costes gallegues ● Lula da Silva, president del Brasil ● Cimera de les Açores entre George Bush, Tony Blair i José M. Aznar ● **Invasió de l'Iraq i derrocament del règim de Saddam Hussein** ● Seqüenciació completa del genoma humà ● **Atemptats de l'11-M a Madrid** ● Signatura, a Roma, del tractat i de l'acta final de la Constitució europea ● **Gran tsunami de l'oceà Índic (més de dues-centes mil víctimes, entre morts i desapareguts)** ● Eleccions democràtiques a l'Iraq ● Entrada en vigor del Protocol de Kyoto ● Mort de Joan Pau II; Benet XVI, nou papa ● Atemptats simultanis al transport públic de Londres ● **Fi de les accions armades de l'IRA Provisional a Irlanda del Nord** ● Huracà Katrina al sud dels EUA. Inundacions catastròfiques a Nova Orleans ● Govern de gran coalició a Alemanya; Angela Merkel, cancellera ● Elecció d'Evo Morales com a president de Bolívia ● ETA declara el cessament indefinit d'accions armades ● Derrota de Silvio Berlusconi a les eleccions italianes; Romano Prodi, nou primer ministre ● Incursió i bombardeigs d'Israel al Líban ● Inauguració del tren Qinghai-Tibet ● Primera prova nuclear de Corea del Nord ● Atemptat d'ETA a la terminal T4 de l'aeroport de Madrid (dos morts) ● Estrena d'*El pianista*, de Roman Polanski; de *Lost in translation*, de Sofia Coppola, i de *Million dollar baby*, de Clint Eastwood

Països Catalans

Posada en circulació de l'euro ● **Creació de l'Institut Ramon Llull** ● Manifestacions massives contra la Guerra de l'Iraq. La de Barcelona, referent mundial ● Inauguració, a Salses (Rosselló), del monument *Porta dels Països Catalans* ● Entrada en servei dels trams fins a Lleida (2003) i fins a Tarragona (2006) de l'AVE Madrid - frontera francesa ● **Eleccions al Parlament de Catalunya (2003 i 2006); Pasqual Maragall (2003-2006) i José Montilla (2006-...), presidents de la Generalitat** ● Eleccions generals a Espanya; José Luis Rodríguez Zapatero, nou president del Govern (2004-) ● **I Fòrum Universal de les Cultures a Barcelona** ● Creació de l'Euroregió de l'Arc Mediterrani ● Inauguració, a Edimburg, de l'edifici del parlament escocès, obra de l'arquitecte català Enric Miralles i de Benedetta Tagliabue ● Comencen les emissions d'IB3, la televisió balear ● Retorn a Catalunya d'una part dels anomenats «papers de Salamanca» ● **Autorització i incorporació del .cat com a nou domini d'Internet** ● Inauguració del Palau de les Arts de València ● **Aprovació de la reforma de l'Estatut d'autonomia del País Valencià** ● Inauguració, a Barcelona, del Parc de Recerca Biomèdica ● El FC Barcelona guanya la Lliga de Campions ● **Aprovació del nou Estatut d'autonomia de Catalunya** ● Visita a València de Benet XVI, amb motiu de la Trobada Mundial de les Famílies

IEC

Incorporació de trenta-un membres nous ● Moren Enric Freixa, Pere Bohigas, Ramon Margalef, Jordi Sans i Sabrafen, Josep Laporte, Pere de Palol, Manuel Font i Altaba, Josep Egozcue i Jordi Sarsanedas ● Josep Laporte, president (2002-2005). Salvador Giner, elegit nou president després de la seva mort ● **Primer Butlletí de l'IEC en format electrònic** ● **78a Assemblea de la Unió Acadèmica Internacional a la seu de l'IEC** ● Informe sobre l'ús social de la llengua catalana ● **Presentació de l'Informe sobre el canvi climàtic a Catalunya** ● Presentació de les *Obres completes* de Pompeu Fabra ● Inauguració de les seus territorials de Lleida i d'Alacant ● Signatura del contracte programa amb la Generalitat de Catalunya ● **Presentació dels Reports de la recerca a Catalunya, 1996-2002** ● Declaració sobre la denominació de la llengua catalana ● Visita del director general de Recerca de la Unió Europea ● Visita del president i d'altres representants de la Unió Acadèmica Internacional ● **Acte inaugural del Centenari de l'IEC** ● **Constitució, a la seu central de l'IEC, de la Federació Internacional d'Associacions de Catalanística** ● Publicació d'*Institut d'Estudis Catalans: Del Dictamen acord de 1907 als Estatuts de 2001*, de Joan Martí i Castell; del primer volum (1907-1942) de la *Història de l'Institut d'Estudis Catalans*, d'Albert Balcells i Enric Pujol; del *Directori dels membres 1907-2002*; del primer *Anuari territorial de Catalunya 2003*; de la versió catalana de *Magnituds, unitats i símbols en química física*, de la IUPAC; del *Nomenclàtor oficial de toponímia major de Catalunya*; del primer volum de *La ciència en la història dels Països Catalans*, i dels dos primers de la *Història agrària dels Països Catalans*